

แบบฟอร์ม
กรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่
ตำบลคลองฉนาก อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี
จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ปี ๒๕๖๙

สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี
จังหวัดสุราษฎร์ธานี

คำนำ

การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรตำบลคลองฉนาก ได้ดำเนินการผ่านกระบวนการจัดเวทีชุมชนระดับหมู่บ้าน ซึ่งได้ประสานและใช้ข้อมูลพื้นฐานของชุมชน ด้านกายภาพ ด้านชีวภาพ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม มาวิเคราะห์ข้อมูลตามความต้องการของชุมชน การสังเคราะห์ข้อมูล เพื่อประกอบในการวางแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล ซึ่งได้รับความร่วมมือด้วยดี จากคณะกรรมการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน ที่มีส่วนร่วม ในการนำเสนอข้อมูลทั้งหมด จนเกิดเป็นแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล เพื่อเป็นแนวทางเลือกให้แก่เกษตรกรที่จะนำไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ตามความเหมาะสมของสภาพพื้นที่ของตนเอง ทั้งในด้านกายภาพ ชีวภาพ เศรษฐกิจ สังคม และนำไปใช้เป็นคู่มือในการปฏิบัติงานต่อไป

ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลคลองฉนาก
สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี

สารบัญ

หน้า

คำนำ

สารบัญ

สารบัญตาราง

สารบัญภาพ

บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป

ข้อมูลด้านกายภาพ

๑. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง	
๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่	๘
๑.๒ อาณาเขต	๘
๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง	๙
๒. ลักษณะภูมิประเทศ	
๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม	๙
๒.๒ สภาพพื้นที่ ความลาดชัน	๑๐
๒.๓ กลุ่มชุดดิน	๑๐
๓. ลักษณะภูมิอากาศ	
๓.๑ ฤดูกาล	๑๒
๓.๒ ปริมาณน้ำฝนและอุณหภูมิ	๑๒
๔. เส้นทางคมนาคม	
๔.๑ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล	๑๕
๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างจังหวัดและอำเภอ	๑๕
๕. แหล่งน้ำและระบบชลประทาน	
๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ	๑๖
๕.๒ แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นที่สำคัญ	๑๖
๖. การใช้ประโยชน์ที่ดิน	๑๗

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

๑. ข้อมูลสินค้าเกษตรที่สำคัญ	๑๘
๒. สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI	๑๙

ข้อมูลด้านสังคม

๑. ข้อมูลเกษตรกร/องค์กรเกษตรกร	
๑.๑ เกษตรกร	๑๙
๑.๒ องค์กรและสถาบันเกษตรกร	๒๒

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๒ การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ	
๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของตำบลคลองฉนาก	
๑.๑ แหล่งน้ำหลัก	๒๖
๑.๒ พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม	๒๖
๑.๓ สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต	๒๘
๑.๔ ภูมิทุนการเพาะปลูก	๓๔
๑.๕ ต้นทุนการผลิต	๓๕
๑.๖ สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด	๓๕
๑.๗ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่	๓๖
๒. การวิเคราะห์ Supply chain	๓๖
บทที่ ๓ บทสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่	
๑. แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) ของทุกโครงการ	๓๙
๒. สรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่	๔๑
บรรณานุกรม	๔๒

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๑	แสดงเขตการปกครอง	๙
๒	แสดงสรุปเขตการปกครอง	๙
๓	แสดงพื้นที่ป่าไม้	๙
๔	แสดงข้อมูลฤดูกาล	๑๒
๕	แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝน และอุณหภูมิเฉลี่ย ๕ ปี	๑๔
๖	แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดใหญ่ และขนาดกลาง	๑๗
๗	แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดเล็ก	๑๗
๘	แสดงข้อมูลสระเก็บน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	๑๗
๙	แสดงข้อมูลบ่อบาดาล	๑๗
๑๐	แสดงข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน	๑๗
๑๑	แสดงข้อมูลด้านพืช	๑๘
๑๒	แสดงข้อมูลด้านปศุสัตว์	๑๙
๑๓	แสดงข้อมูลด้านประมง	๑๙
๑๔	แสดงจำนวนครัวเรือน และประชากร	๑๙
๑๕	แสดงจำนวนหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ	๒๐
๑๖	แสดงจำนวนลักษณะการประกอบอาชีพ	๒๐
๑๗	แสดงจำนวนลักษณะการถือครองที่ดิน	๒๑
๑๘	แสดงจำนวนประเภทเอกสารสิทธิ์	๒๒
๑๙	แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร	๒๒
๒๐	แสดงจำนวนผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน OTOP จำแนกตามผลิตภัณฑ์	๒๒
๒๑	แสดงข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชน	๒๓
๒๒	แสดงข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ	๒๓
๒๓	แสดงข้อมูลกลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์	๒๓
๒๔	แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร	๒๓
๒๕	แสดงจำนวนอาสาสมัครเกษตร	๒๔
๒๖	แสดงข้อมูลปราชญ์ชาวบ้าน	๒๔
๒๗	แสดงข้อมูลศูนย์หลักและศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	๒๕

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๒๘	แสดงข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่	๒๕
๒๙	แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกปาล์มน้ำมัน	๒๖
๓๐	แสดงครัวเรือนเกษตรกร พื้นที่ปลูก และผลผลิตปาล์มน้ำมัน	๒๗
๓๑	แสดงพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันตามระดับชั้นความเหมาะสม	๒๗
๓๒	แสดงต้นทุนการผลิต	๓๕
๓๓	แสดงเกษตรต้นแบบของสินค้าในพื้นที่	๓๕
๓๔	แสดงองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่	๓๖
๓๕	แสดงการวิเคราะห์ Supply chain ของสินค้าปาล์มน้ำมัน ตำบลคลองฉนาก อำเภอมือสุมะรุธานี	๓๖
๓๖	แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)	๓๙
๓๗	แสดงสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่	๔๑

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
๑	แผนที่แสดงอาณาเขตติดต่อตำบลคลองฉนาก	๘
๒	แผนที่แสดงพื้นที่ป่าไม้ตำบลคลองฉนาก	๑๐
๓	แผนที่แสดงความลาดชันตำบลคลองฉนาก	๑๐
๔	แผนที่แสดงกลุ่มชุดดินตำบลคลองฉนาก	๑๑
๕	แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินตำบลคลองฉนาก	๑๘
๖	แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกปาล์มน้ำมัน.	๒๖
๗	แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน (พื้นที่ปลูกจริง)	๒๗
๘	แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันตามระดับชั้นความเหมาะสม	๒๗
๙	แสดงปฏิทินการเพาะปลูก	๓๔
๑๐	แสดงวิธีการตลาดตำบลคลองฉนาก	๓๕

บทที่ ๑

ข้อมูลสภาพทั่วไป

ข้อมูลด้วยกายภาพ

๑. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง

๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

ตำบลคลองฉนาก อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานีตั้งอยู่ห่างจากศาลากลางจังหวัดสุราษฎร์ธานี ประมาณ ๑๕ กิโลเมตร ห่างจากอำเภอเมือง สุราษฎร์ธานี ประมาณ ๑๒ กิโลเมตร ในปี ๒๕๕๕ ได้มีถนนทางหลวงแผ่นดินสาย ๔๒๐ ตัดผ่าน การเดินทางสะดวกมากขึ้น สามารถใช้ได้สองเส้นทาง คือ ทางบกและทางน้ำ โดยอาศัยเรือยนต์หรือเรือหางยาว และรถยนต์ส่วนตัว รถรับจ้างไม่ประจำทาง ในการเดินทาง ปัจจุบันได้มีการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน โดยทางองค์การบริหารส่วนตำบลคลองฉนากได้จัดทำโครงการก่อสร้างถนนสายต่างๆ เข้าหมู่บ้านมากขึ้น ทำให้มีการเดินทางสะดวกมากขึ้น เพิ่มความคล่องตัวให้กับราษฎรในพื้นที่ใช้ในการขนส่งนำสินค้าออกสู่ตลาด ลดภาระค่าใช้จ่ายอยู่ทางทิศตะวันออกของอำเภอเมือง

๑.๒. อาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ อ่าวบ้านดอน
ทิศใต้	ติดต่อกับ ตำบลบางชนะ
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ แม่น้ำตาปี, ตำบลบางกุ้ง
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ ตำบลบางชนะ

แผนที่แสดงขอบเขตตำบลคลองฉนาก

ภาพที่ ๑ ภาพแสดงอาณาเขตติดต่อตำบลคลองฉนาก
(ที่มา : แผนที่ตำบลคลองฉนาก พ.ศ. ๒๕๖๙)

๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง

ตำบลคลองฉนาก มีจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดของตำบลคลองฉนาก มี ๗ หมู่บ้าน ดังนี้

ตารางที่ ๑ ตารางแสดงเขตการปกครอง ตำบลคลองฉนาก

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน
๑	บ้านคลองฉนาก
๒	บ้านตากแดด
๓	บ้านบางหมก
๔	บ้านสะบ้าย้อย
๕	บ้านทองหลวง
๖	บ้านบางกลา
๗	บ้านศรีวัฒนาตาปี

(ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลคลองฉนาก, พ.ศ. ๒๕๖๘)

ตารางที่ ๒ สรุปแสดงขอบเขตการปกครอง ตำบลคลองฉนาก

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	เนื้อที่ทั้งหมด(ไร่)	จำนวนบ้าน (ครัวเรือน)
๑	บ้านคลองฉนาก	๒๘๘.๑๓	๒๒
๒	บ้านตากแดด	๙๘๖.๒๕	๑๒๖
๓	บ้านบางหมก	๙๔๐.๐๐	๑๔๘
๔	บ้านสะบ้าย้อย	๓,๘๙๓.๔๕	๑๘๙
๕	บ้านทองหลวง	๑,๘๖๒.๕๐	๒๒๘
๖	บ้านบางกลา	๔,๑๔๐.๐๐	๑๓๙
๗	บ้านศรีวัฒนาตาปี	๒,๔๔๓.๗๕	๗๖
รวม		๑๔,๕๕๔.๓๘	๙๒๘

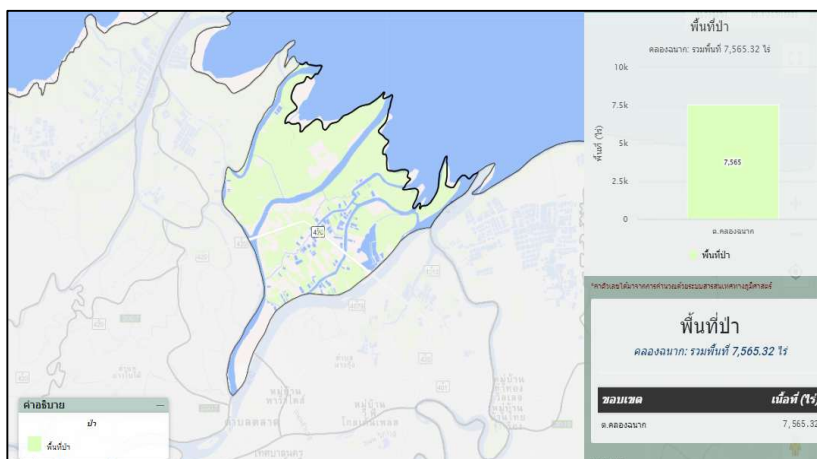
(ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลคลองฉนาก, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๒. ลักษณะภูมิประเทศ

๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม

ลักษณะภูมิประเทศของตำบลคลองฉนาก ลักษณะพื้นที่ติดบริเวณทะเล อ่าวบ้านดอน เป็นที่ลุ่มน้ำทะเลขึ้นลงท่วมซัง (ยกเว้น หมู่ที่ ๑, ๓ น้ำท่วมซังน้อย) และเป็นบริเวณป่าชายเลน (ภาพที่ ๒)

แผนที่แสดงพื้นที่ป่าไม้ตำบลคลองฉนาก

ภาพที่ ๒ ภาพแสดงพื้นที่ป่าไม้ตำบลคลองฉนาก

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน (Agri-Map-Online.moac.go.th , พ.ศ. ๒๕๖๘)

๒.๒ สภาพพื้นที่ ความลาดชัน

ตำบลคลองฉนากสภาพพื้นที่ส่วนใหญ่มีสภาพพื้นที่ราบเรียบถึงลาดชันปานกลาง โดยมีความลาดชันอยู่ในช่วงประมาณ (๐-๒๐) เปอร์เซ็นต์ ลักษณะดินเป็นดินร่วน ดินร่วนปนทราย และดินเหนียว กรมพัฒนาที่ดิน พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึง (Floodplain) และที่ราบสลับกับเนินเขาน้อย ข้อมูลสรุปพื้นที่ความลาดชัน ลักษณะภูมิประเทศ: ความลาดชันค่อนข้างต่ำถึงปานกลางความลาดชัน: (๐-๒๐%) ความเหมาะสมของการใช้ประโยชน์ที่ดิน: พื้นที่ส่วนใหญ่เหมาะสำหรับการทำเกษตรกรรม, พื้นที่ราบเหมาะสำหรับที่อยู่อาศัยและพาณิชยกรรม พื้นที่ดังกล่าวเหมาะสำหรับการจัดการที่ดินโดยใช้เทคโนโลยีลดต้นทุนการผลิตและปรับปรุงบำรุงดิน

๒.๓ กลุ่มชุดดิน

ดินในตำบลคลองฉนาก เป็นดินในพื้นที่ลุ่ม อยู่ในกลุ่มชุดดิน ๑๓ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑๑. กลุ่มชุดดินที่ ๑๓ ลักษณะเด่น กลุ่มดินเลนเค็มชายทะเลที่มีศักยภาพก่อให้เกิดเป็นดินกรดกำมะถัน ปฏิกริยาดินเป็นกลางถึงเป็นด่าง การระบายน้ำเลวมาก ความอุดมสมบูรณ์ปานกลางถึงสูง

สมบัติของดิน เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัตถุดิบกำเนิดดินพวกตะกอนน้ำทะเล พบในบริเวณที่ราบน้ำทะเลท่วมถึงและบริเวณชะวากทะเล เป็นดินลึกที่มีการระบายน้ำเลวมาก เป็นดินเลนละเอียด มีเนื้อดินเป็นพวกดินเหนียวหรือดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง ดินบนมีสีดำปนเทา มีจุดประสีน้ำตาลเล็กน้อย ส่วนดินล่างเป็นดินเลนสีเทาแกวหรือสีเทาปนเขียว และพบเศษซากพืชปะปนในดินเป็นจำนวนมาก เป็นดินที่มีสารประกอบกำมะถันมาก ตามปกติเมื่อดินเปียก ค่าปฏิกริยาดินจะเป็นกรดปานกลางถึงเป็นด่างปานกลาง แต่เมื่อมีการระบายน้ำออกไปหรือทำให้ดินแห้ง สารประกอบกำมะถันจะแปรสภาพปลดปล่อยกรดกำมะถันออกมา ทำให้ดินเป็นกรดจัดมาก ค่าปฏิกริยาดินจะลดลงจนเป็นกรดรุนแรงมาก กลุ่มชุดดินนี้จัดเป็นดินเค็มที่มีกรดแฝงอยู่

การใช้ประโยชน์

พืชพรรณตามธรรมชาติเดิมเป็นป่าชายเลนขึ้นปกคลุม แต่ในปัจจุบันมีพื้นที่เป็นจำนวนมากที่ดัดแปลงมาใช้ทำนาเกลือ เลี้ยงปลา หรือทำนาเกลือ การทำนาเกลือหรือเลี้ยงปลา ถ้าไม่มีการจัดการที่เหมาะสม ผลผลิตมักลดลงอย่างรวดเร็ว เนื่องจากการเกิดกรดและการเกิดสารพิษบางอย่าง เป็นต้น

ปัญหา

ดินเลนเค็มที่มีน้ำทะเลท่วมถึงเป็นประจำวัน มีศักยภาพก่อให้เกิดดินกรดกำมะถัน เกิดก๊าซพิษ ไข่เน่า และก๊าซมีเทน ซึ่งเป็นอันตรายต่อพืช มีความสามารถในการทรงตัวของดินพืชต่ำมาก ทำให้พืช ล้มง่าย เมื่อดินแห้งจะแปรสภาพเป็นดินกรดกำมะถันและเค็ม และมีน้ำทะเลท่วมเป็นประจำทุกวัน

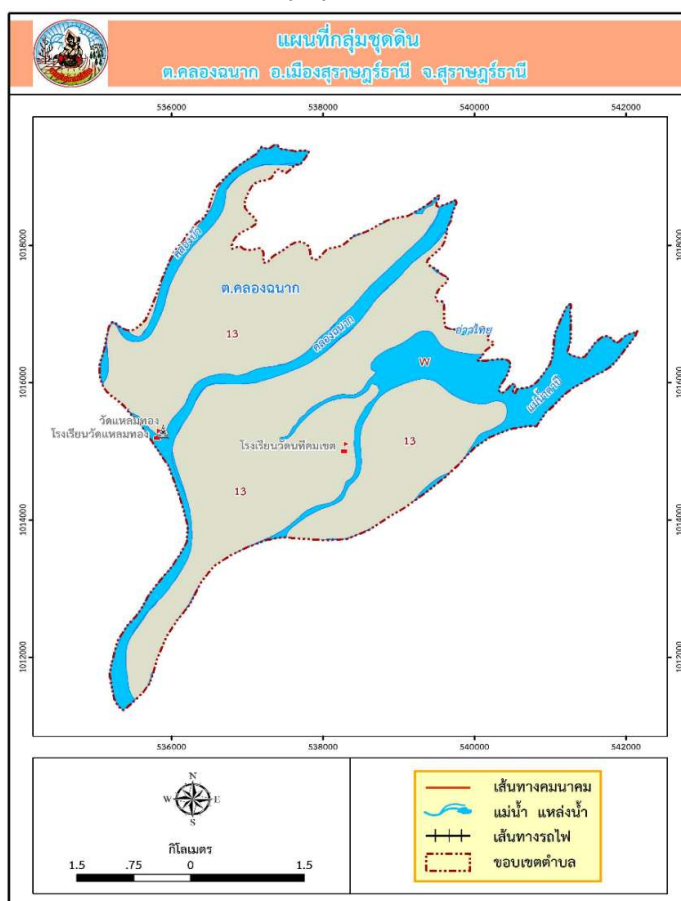
แนวทางการจัดดินเพื่อการปลูกพืช

ปลูกข้าว

ปลูกพืชผักหรือไม้ผล

ปลูกพืชไร่ หรือพืชผัก

แผนที่แสดงกลุ่มชุดดินตำบลคลองนก

ภาพที่ ๔ ข้อมูลกลุ่มชุดดินคลองนก

(ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน ,พ.ศ. ๒๕๖๘)

๓. ลักษณะภูมิอากาศ

๓.๑ สภาพภูมิอากาศ

พื้นที่ตำบลคลองนก ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ซึ่งเกิดบริเวณทะเลอันดามันบ้างเป็นครั้งคราว เนื่องจากมีแนวเทือกเขาตะนาวศรีเทือกเขาภูเก็ท และเทือกเขานครศรีธรรมราช แลบบริเวณจังหวัดระนอง จังหวัดชุมพร จังหวัดพังงาจังหวัดภูเก็ตและจังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นแนวช่วยลดอิทธิพลของลมมรสุมดังกล่าว ซึ่งจะได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือเป็นส่วนใหญ่ มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ปกติจะมีแหล่งกำเนิดบริเวณทะเลจีนใต้และอ่าวไทย ทำให้ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุม

ตะวันออกเฉียงเหนือที่พัดผ่านอ่าวไทย และลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้จากมหาสมุทรอินเดีย จึงมีช่วงฤดูฝนยาวนานระหว่างเดือนพฤษภาคม ถึงเดือนมกราคม โดยจะมีอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย ๒๓ องศาเซลเซียส และอุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย ๓๔ องศาเซลเซียส มีปริมาณน้ำฝน ๑๖๙.๒๙ มิลลิเมตรต่อปี

๓.๒ ฤดูกาล

เนื่องจากตำบลคลองฉนาก ตั้งอยู่ในภาคใต้และติดกับทะเล ลักษณะอากาศในแต่ละฤดูกาลจึงไม่แตกต่างกันมากนัก อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาตามลักษณะลมฟ้าอากาศโดยทั่วไปของประเทศไทยแล้วสามารถแบ่งออกเป็น ๓ ฤดูกาลดังนี้

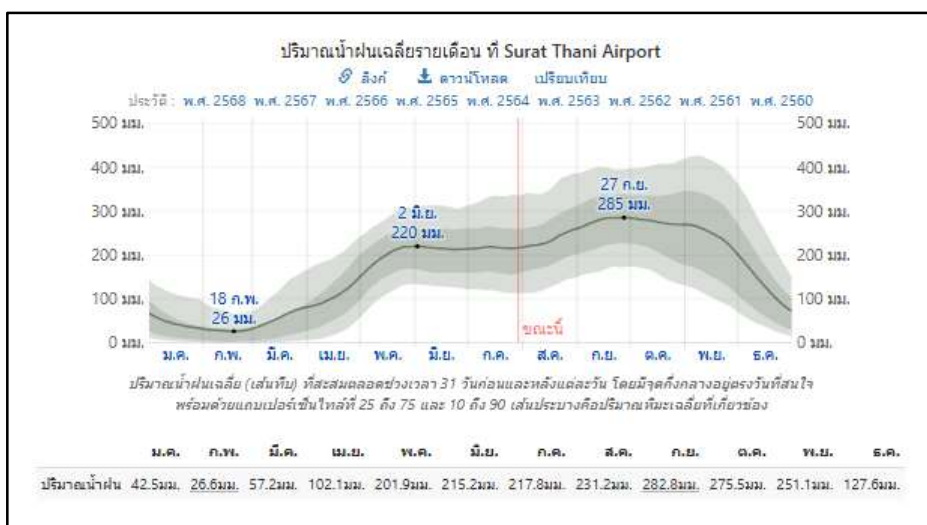
- ฤดูร้อน เริ่มประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ซึ่งเป็นช่วงเปลี่ยนฤดูระยะนี้เป็นช่วงว่างของลมมรสุมหลังจากสิ้นฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ อุณหภูมิจะเริ่มสูงขึ้น เฉพาะในเดือนมีนาคมถึงเดือนพฤษภาคม อย่างไรก็ตามอำเภอเมืองสุราษฎร์ธานีอยู่ใกล้ทะเลจึงไม่ร้อนมากนัก เพราะได้รับกระแสน้ำและไอน้ำ ทำให้อากาศคลายความร้อนลงไปมาก

- ฤดูฝน เริ่มประมาณกลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม ซึ่งเป็นช่วงที่ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดปกคลุมประเทศไทยและยังมีร่องความกดอากาศต่ำ พาดผ่านภาคใต้เป็นระยะ ๆ ต่อจากนั้นจนถึงเดือนพฤศจิกายนซึ่งเป็นระยะแรกที่ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุมประเทศไทย ทำให้จะยังคงมีฝนชุกต่อเนื่องจนถึงเดือนธันวาคมฝนจึงเริ่มลดลง

- ฤดูหนาวเริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงเดือนกุมภาพันธ์ซึ่งเป็นฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุมประเทศไทย ทำให้อุณหภูมิลดลงทั่วไปและมีอากาศหนาวเย็นเป็นครั้งคราว โดยอุณหภูมิจะลดลงต่ำสุดในเดือนธันวาคมและมกราคม แต่เนื่องจากอำเภอเมืองสุราษฎร์ธานีอยู่ด้านชายฝั่งตะวันออกของภาคใต้ อุณหภูมิจึงลดลงเพียงเล็กน้อยและมีฝนตกทั่วไป

๓.๓ ปริมาณน้ำฝน

ตำบลคลองฉนาก มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยปี พ.ศ. ๒๕๖๗ โดยมีปริมาณฝนเฉลี่ยต่อปีที่ ๑๖๙.๒๙ มิลลิเมตร ตกชุกในช่วงเดือนพฤศจิกายน ของทุกปี มีปริมาณน้ำฝนที่ต่ำสุดในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ โดยมีปริมาณ ๒๖.๖๐ มิลลิเมตร และมีปริมาณน้ำฝนที่สูงสุดในเดือนกันยายน โดยมีปริมาณ ๒๘๒.๘๐ มิลลิเมตร(ภาพที่ ๕)

ภาพที่ ๕ แสดงปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ๙ ปี ตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๘
(ที่มา : สถานีตรวจวัดสภาพอากาศที่ Surat Thani Airport ในปี พ.ศ. ๒๕๖๘)

ตารางที่ ๕ แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝนตำบลคลองนกปี พ.ศ. ๒๕๖๘

ที่	เดือน	ปริมาณน้ำฝน(มม.)
๑	มกราคม	๔๒.๕๐
๒	กุมภาพันธ์	๒๖.๖๐
๓	มีนาคม	๕๗.๒๐
๔	เมษายน	๑๐๒.๑๐
๕	พฤษภาคม	๒๐๑.๙๐
๖	มิถุนายน	๒๑๕.๒๐
๗	กรกฎาคม	๒๑๗.๘๐
๘	สิงหาคม	๒๓๑.๒๐
๙	กันยายน	๒๘๒.๘๐
๑๐	ตุลาคม	๒๗๕.๕๐
๑๑	พฤศจิกายน	๒๕๑.๑๐
๑๒	ธันวาคม	๑๒๗.๖๐
	รวม	๒๐๓๑.๕๐
	เฉลี่ย/ปี	๑๖๙.๒๙

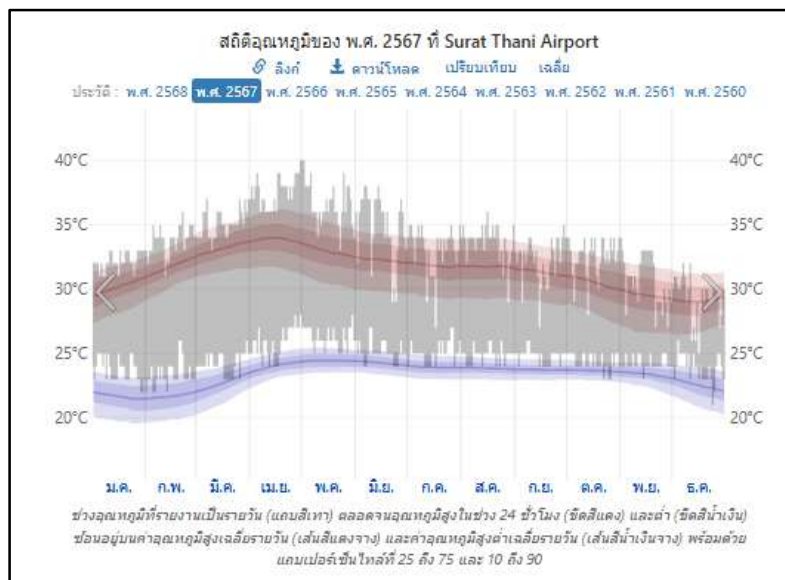
(ที่มา : สถานีตรวจวัดสภาพอากาศที่ Surat Thani Airport ในปี พ.ศ. ๒๕๖๘)

๓.๔ อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์

ตำบลคลองนกปี ฤดูร้อนมีลักษณะ สั้น ร้อน และมีดคริม ฤดูหนาวมีลักษณะ สั้น อุ่น และมีเมฆเป็นส่วนมาก และ ร้อนและไม่มีลมและมีหยาดน้ำฟ้าตกมาก ตลอดปี ในระยะเวลาหนึ่งปี โดยทั่วไป อุณหภูมิจะเปลี่ยนแปลงในช่วงตั้งแต่ ๒๓ องศาเซลเซียส ถึง ๓๔ องศาเซลเซียส และน้อยมากที่จะอยู่ต่ำกว่า ๒๐ องศาเซลเซียส หรือสูงกว่า ๓๖ องศาเซลเซียส คะแนนชายหาด/สระว่ายน้ำแสดงว่าเวลาที่ดียที่สุดของปีที่น่าไปเที่ยว สุราษฎร์ธานี เพื่อเพลิดเพลินกับกิจกรรมในช่วงอากาศร้อนคือ ตั้งแต่ช่วงกลาง ธันวาคม ถึงกลางเดือนมีนาคม

ฤดูกาลที่ร้อนมีระยะเวลา ๒.๔ เดือน โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ ๑๕ มีนาคม ถึงวันที่ ๒๗ พฤษภาคม และอุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ยรายวันสูงกว่า ๓๓°C เดือนที่มีอากาศร้อนที่สุดของปีใน สุราษฎร์ธานี คือ เมษายน โดยมีอุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ยเท่ากับ ๓๔°C และต่ำสุดเฉลี่ยเท่ากับ ๒๔°C

ฤดูกาลที่เย็นมีระยะเวลา ๒.๓ เดือน โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ ๒ พฤศจิกายน ถึงวันที่ ๑๒ มกราคม และอุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ยรายวันต่ำกว่า ๓๐°C เดือนที่มีอากาศหนาวที่สุดของปีใน สุราษฎร์ธานี คือ ธันวาคม โดยมีอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ยเท่ากับ ๒๓°C และสูงสุดเฉลี่ยเท่ากับ ๒๙°C (ตารางที่ ๗)

ภาพที่ ๖ แสดงค่าอุณหภูมิเฉลี่ยในรอบ ปี พ.ศ. ๒๕๖๘

(ที่มา : สถานีตรวจวัดสภาพอากาศที่ Surat Thani Airport ในปี พ.ศ. ๒๕๖๘)

ตารางที่ ๔ แสดงข้อมูลอุณหภูมิเฉลี่ยต่ำบลดลงขนาด ปี พ.ศ. ๒๕๖๘

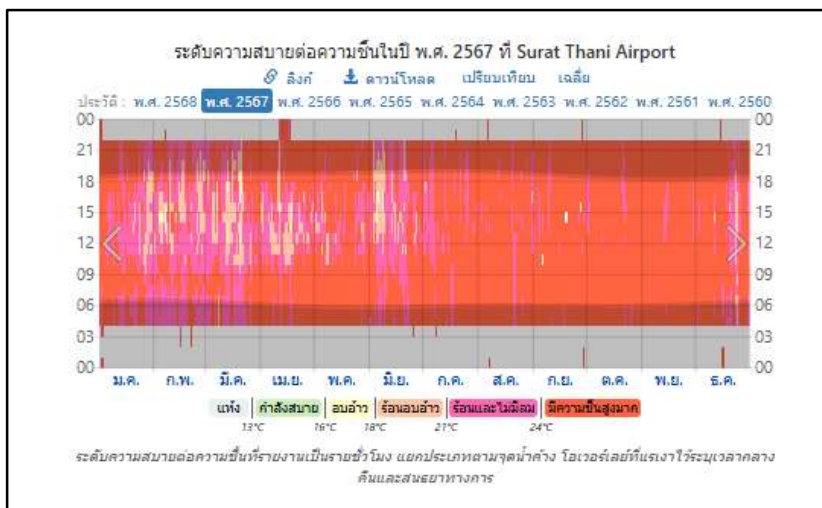
เดือน	อุณหภูมิต่ำสุด	อุณหภูมิสูงสุด	อุณหภูมิเฉลี่ย
มกราคม	๒๒	๓๐	๒๖
กุมภาพันธ์	๒๒	๓๒	๒๖
มีนาคม	๒๓	๓๓	๒๘
เมษายน	๒๔	๓๔	๒๘
พฤษภาคม	๒๔	๓๓	๒๘
มิถุนายน	๒๔	๓๒	๒๗
กรกฎาคม	๒๔	๓๒	๒๗
สิงหาคม	๒๔	๓๒	๒๗
กันยายน	๒๔	๓๑	๒๗
ตุลาคม	๒๔	๓๑	๒๖
พฤศจิกายน	๒๓	๓๐	๒๖
ธันวาคม	๒๓	๒๙	๒๖

(ที่มา : สถานีตรวจวัดสภาพอากาศที่ Surat Thani Airport ในปี พ.ศ. ๒๕๖๘)

ความชื้น

ค่าระดับความสบายต่อความชื้นที่จุดน้ำค้างเนื่องจากเป็นตัวกำหนดว่า เหยื่อจะระเหยออกจากผิวหนังเพื่อให้ร่างกายเย็นลงหรือไม่ จุดน้ำค้างที่ต่ำทำให้รู้สึกแห้งกว่า ส่วนจุดน้ำค้างที่สูงขึ้นจะทำให้รู้สึกชื้นมากกว่า สิ่งที่แตกต่างจากอุณหภูมิคือ โดยทั่วไปอุณหภูมิในตอนกลางคืนและกลางวันจะมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ จุดน้ำค้างมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงได้ช้ากว่า ดังนั้นขณะที่อุณหภูมิอาจลดลงในตอนกลางคืน แต่โดยทั่วไปแล้ว ช่วงกลางวันที่ยอบอ้าวจะตามด้วยช่วงกลางคืนที่ยอบอ้าวเช่นกัน

ระดับความชื้นที่รับรู้ที่ Surat Thani Airport เมื่อวัดเป็นร้อยละของเวลาที่ระดับความสบายต่อความชื้นคือ ร้อนอบอ้าว หรือร้อนและไม่มีลม หรือมีความชื้นสูงมาก ไม่แปรเปลี่ยนอย่างมีนัยสำคัญตลอดระยะเวลาทั้งปี โดยยังคงอยู่ภายในช่วง ๑% ของ ๙๙% ตลอดเวลา

ภาพที่ ๖ แสดงค่าความชื้นในรอบ ปี พ.ศ. ๒๕๖๘

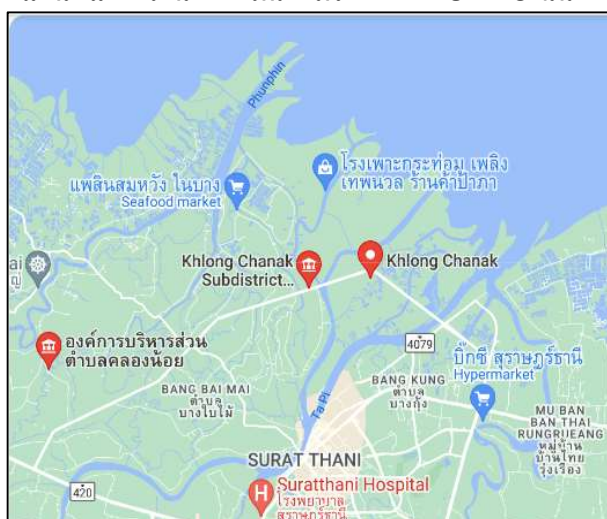
(ที่มา : สถานีตรวจวัดสภาพอากาศที่ Surat Thani Airport ในปี พ.ศ. ๒๕๖๘)

๔. เส้นทางคมนาคม

๔.๑ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล

ตำบลคลองฉนาก การคมนาคมใช้ทางน้ำ อาศัยเรือเป็นพาหนะในการเดินทาง มีเรือแม่ล้ผ่านหมู่บ้าน บางหมู่บ้านใช้เรือของตนเองเป็นพาหนะในการเดินทาง (ภาพที่ ๖)

แผนที่แสดงเส้นทางคมนาคมระหว่างตำบลคลองฉนาก

ภาพที่ ๗ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบลคลองฉนาก

(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน (Agri-Map-Online.moac.go.th , พ.ศ. ๒๕๖๘)

๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างภาค/จังหวัด/อำเภอ/ตำบล

การคมนาคมขนส่งในพื้นที่ตำบลคลองฉนาก สามารถเดินทางขนส่งได้ทั้งทางบกและทางน้ำ ซึ่งในอดีตนั้น การคมนาคมขนส่งจะใช้เรือยนต์เป็นพาหนะในการขนส่งสินค้าหรือเดินทางออกสู่ตัวเมือง หรือไปมาหาสู่กันในพื้นที่และพื้นที่ใกล้เคียง แต่ในปัจจุบันได้มีการตัดถนนหลวงแผ่นดินสาย ๔๒๐ ผ่านตำบลคลองฉนาก ซึ่งทำให้ประชาชนในพื้นที่สามารถติดต่อกันได้สะดวกยิ่งขึ้น เพิ่มช่องทางการขนส่งสินค้าออกสู่ตลาดได้รวดเร็วขึ้น ทำให้วิถีชีวิตและคุณภาพชีวิตดีขึ้นตามลำดับ (ภาพที่ ๗)

ตารางที่ ๕ แสดงการคมนาคมขนส่งทางบก จำนวน ๘ สาย ดังนี้

ที่	ชื่อสายทาง	หมู่ที่	ประเภทถนน	ระยะทาง (เมตร)
๑	๒๔๐ บ้านตากแดด-สะบ้าย้อย	๒-๔	คอนกรีตเสริมเหล็ก	๔,๐๐๐
๒	๓๓๐ บ้านบางหมก	๓	แอลฟัลติกส์	๑,๐๐๐
๓	๓๑๐ บ้านบางหมก-คลองฉนาก	๓-๑	คอนกรีตเสริมเหล็ก	๑,๓๓๐
๔	๔๔๐ บ้านสะบ้าย้อย	๔	คอนกรีตเสริมเหล็ก	๑,๔๐๐
๕	๔๔๑ บ้านนทีกมเขต	๔	คอนกรีตเสริมเหล็ก	๔๗๕
๖	๕๕๐ บ้านทองหลวง	๕	คอนกรีตเสริมเหล็ก	๑,๔๐๐
๗	๕๒๐ บ้านทองหลวง-ตากแดด	๒-๕	คอนกรีตเสริมเหล็ก	๗๕๐
๘	๖๖๐ บ้านบางกลา	๖	คอนกรีตเสริมเหล็ก	๑,๐๐๐

ที่มา : กรมการขนส่งทางบก ๒๕๖๘

- การคมนาคมขนส่งทางน้ำ ได้แก่ แม่น้ำสายบางหมก ตาปี สะบ้าย้อย และคลองทองหลวง

๕. แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

ตำบลคลองฉนากเป็นพื้นที่ ที่มีแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญ ๆ หลายแห่ง ดังนี้

- แหล่งน้ำธรรมชาติ มี ๑ แหล่ง แยกแบ่งเป็น ๕ ลำคลอง

๑. แม่น้ำตาปี ตั้งต้นจากภูเขาหลวงในจังหวัดนครศรีธรรมราช มีแควน้อยใหญ่ไหลมาบรรจบในเขตอำเภอฉวาง รวมกันเป็นแม่น้ำตาปี ไหลผ่านอำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช ผ่านอำเภอเคียนซา อำเภอพุนพิน และอำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี ผ่านตำบลคลองฉนาก หมู่ที่ ๔ ไหลลงสู่ทะเลที่อ่าวบ้านดอน มีความยาวประมาณ ๒๐๐ กิโลเมตร

๒. คลองสะบ้าย้อย คลองเชื่อมจาก แม่น้ำตาปี ผ่านหมู่ที่ ๔ ตำบลคลองฉนากไหลลงสู่อ่าวบ้านดอน

๓. คลองทองหลวง คลองเชื่อมจากแม่น้ำตาปี ผ่านหมู่ที่ ๒,๕ ตำบลคลองฉนากไหลลงสู่อ่าวบ้านดอน

๔. คลองฉนาก คลองเชื่อมจากแม่น้ำตาปี ผ่านหมู่ที่ ๒, ๓, ๖ ตำบลคลองฉนาก ไหลลงสู่อ่าวบ้านดอน

๕. คลองร้ว คลองเชื่อมจากคลองบางชนะ ผ่านหมู่ที่ ๘ ตำบลคลองฉนาก ไหลลงสู่อ่าวบ้านดอน

- แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นเอง

บ่อบาดาล จำนวน ๔ บ่อ น้ำจืด ๓ บ่อ น้ำกร่อย ๑ บ่อ

แผนที่แสดงแหล่งน้ำ ตำบลคลองฉนาก

ภาพที่ ๘ แหล่งน้ำธรรมชาติตำบลคลองฉนาก

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน (Agri-Map-Online.moac.go.th , พ.ศ. ๒๕๖๘)

๕.๒ แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นที่สำคัญ

๑) โครงการชลประทานขนาดใหญ่ และขนาดกลาง

- ไม่มี -

ตารางที่ ๖ แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดใหญ่ และขนาดกลาง

ที่	ชื่ออ่าง/ประตูระบายน้ำ	ตำบล	ความจุที่ระดับน้ำสูงสุด (ล้าน ลบ.ม.)	ความจุที่ระดับน้ำเก็บ กัก (ล้าน ลบ.ม.)	พื้นที่ชลประทาน (ไร่)
-	-	-	-	-	-

(ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลคลองฉนาก, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๒) โครงการชลประทานขนาดเล็ก

- ไม่มี -

ตารางที่ ๗ แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดเล็ก

ที่	ตำบล	โครงการ						รวมปริมาณ น้ำ (ล้าน ลบ. ม.)	รวมพื้นที่ได้รับ ประโยชน์ (ไร่)
		อ่าง เก็บ น้ำ	ท่อ ระบาย น้ำ	ฝาย	ระบบ ส่งน้ำ	สถานี สูบน้ำ	รวม		
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

๓) แหล่งน้ำอื่น ๆ

- ไม่มี -

ตารางที่ ๘ แสดงข้อมูลสระเก็บน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

ที่	ตำบล	ปี ๒๕๕๔ - ๒๕๖๖		ปี ๒๕๖๘		รวม	
		ราย	บ่อ	ราย	บ่อ	ราย	บ่อ
-	-	-	-	-	-	-	-

(ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลคลองฉนาก, พ.ศ. ๒๕๖๘)

ตารางที่ ๙ แสดงข้อมูลบ่อบาดาล

ที่	ตำบล	ด้านการเกษตร (บ่อ)	ด้านอุปโภค - บริโภค (บ่อ)	รวม (บ่อ)
-	-	-	-	-

(ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลคลองฉนาก, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๖. การใช้ประโยชน์ที่ดิน

ตำบลคลองฉนาก มีการใช้ประโยชน์ที่ดินส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ป่า ๗,๕๖๕.๓๒ ไร่ ร้อยละ ๕๗.๑๘ รองลงมา คือพื้นที่น้ำ จำนวน ๒,๐๔๕.๒๒ ไร่ ร้อยละ ๑๕.๔๖ และสถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ จำนวน ๙๗๓.๐๙ ไร่ ร้อยละ ๗.๓๕

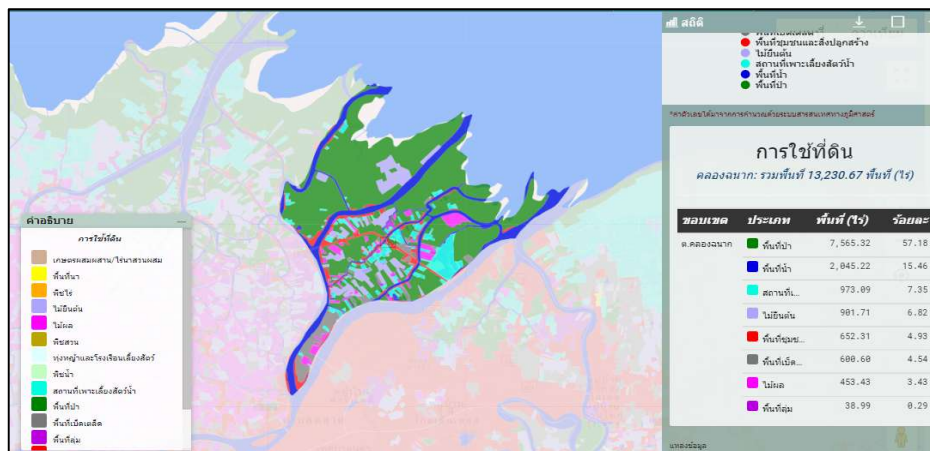
ตารางที่ ๑๐ แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตำบลคลองฉนาก

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
พื้นที่ป่า	๗,๕๖๕.๓๒	๕๗.๑๘
ไม้ยืนต้น	๙๐๑.๗๑	๖.๘๒
ไม้ผล	๔๕๓.๔๓	๓.๔๓
สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	๙๗๓.๐๙	๗.๓๕

พื้นที่ลุ่ม	๓๘.๙๙	๐.๒๙
พื้นที่น้ำ	๒,๐๔๕.๒๒	๑๕.๔๖
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	๖๕๒.๐๐	๔.๙๓
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	๖๐๐.๖๐	๔.๕๔

(ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘)

แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตำบลคลองฉนาก

ภาพที่ ๕ แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตำบลคลองฉนาก

(ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘)

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

๑. ข้อมูลสินค้าเกษตรที่สำคัญ

มะพร้าวพื้นที่ปลูกทั้งหมด ๓๐๒ ไร่ ปลูกหมู่ที่ ๑ - ๘ พันธุ์ที่ใช้ปลูก ใช้พันธุ์พื้นเมืองโดยคัดเลือกพันธุ์เหมาะสม

ปาล์มน้ำมัน พื้นที่ปลูกทั้งหมด ๓๔๘ ไร่ปลูกหมู่ที่ ๑ - ๘ สายพันธุ์ลูกผสมระหว่าง ดูราและเพอร์รีเฟอร์รา

สัตว์ที่เลี้ยงส่วนมากนิยมเลี้ยงไก่พื้นเมือง และไก่พันธุ์ดีบ้าง ได้แก่ พันธุ์ไข่ พันธุ์เนื้อ และ เป็ด เนื่องจากสภาพพื้นที่ไม่ค่อยเหมาะสมในการเลี้ยงสัตว์ มีจำนวนน้อยเพราะโรคระบาด โดยเฉพาะโรคไข้หวัดนก

ประมง ซื้อพันธุ์จากแหล่งเชื่อถือได้ จากแหล่งอื่นของเอกชนและมีการคัดพันธุ์เลี้ยงเอง

การผลิตของตำบลคลองฉนาก เกษตรกรส่วนใหญ่มีอาชีพประมงทะเล มีอาชีพการเลี้ยงปลา อาหารปลาคือส่วนที่ได้จากทะเล นอกจากอาชีพทำนาข้าว ต้องซื้ออาหารสำเร็จรูปมาเลี้ยงแทน ซึ่งให้ผลตอบแทนดีกว่าการเลี้ยงสัตว์ เลี้ยงในบริเวณบ้านใกล้ๆ สวนมะพร้าว เป็นการผลิตหลายๆ อย่างควบคู่ กันไป บางรายมีบ่อปลาหรือร่องคูมะพร้าว ตามลักษณะพื้นที่ที่มากน้อยไม่เหมือนกัน นอกจากนั้นก็ยังมีการทำไร่นาสวนผสมไม่กี่ราย

ปริมาณผลผลิต

ประเภทอาชีพ ผู้ประกอบอาชีพ คิดเป็นมูลค่า

๑. การปลูกปาล์มน้ำมันเพาะปลูกได้ประมาณ ๑-๒ ปี เป็นส่วนใหญ่
๒. เลี้ยงปลา พื้นที่ ๕๘.๕ ไร่ ผลผลิตประมาณ ๓๕๑ ตัน
๓. มะพร้าว พื้นที่ ๑๔๘ ไร่ ผลผลิตประมาณ ๒๒๑,๗๖๐ ผล/ปี
๔. ไก่ ๒,๗๖๗ ตัว ผลผลิตประมาณ ๒,๗๕๐ กก./ปี
๕. เรือประมงขนาดกลาง ๖๐ ราย จับปลา ผลผลิต ๓๐๐ ตัน/ปี

ตารางที่ ๑๒ แสดงข้อมูลด้านปศุสัตว์ จำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์และปศุสัตว์ ปี ๒๕๖๘ ของตำบลคลองนกนา

ตำบล	เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ (ราย)	ชนิดสัตว์	จำนวน (ตัว)
มะขามเตี้ย	๔๙๓	โคเนื้อ	๒
		กระบือ	๐
		สุกร	๒๐
		ไก่พื้นเมือง	๓,๘๓๔
		ไก่เนื้อ	๑๐๐,๐๒๙
		ไก่ไข่	๑,๗๘๐
		ไก่ลูกผสม	๔๐
		เป็ดเทศ	๑,๔๕๙
		เป็ดเนื้อ	๑๕
		เป็ดไข่	๑,๔๘๕
		แพะ	๒๙๑
		นกกระทา	๐

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี ณ เดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

ตารางที่ ๑๓ แสดงข้อมูลด้านประมง แสดงจำนวนผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (ถ้ามี ถ้าไม่มีให้ -)

ตำบล	เกษตรกร รวม (ราย)	กุ้งทะเล	กุ้งน้ำจืด	ปลาทะเล	ปลาน้ำจืด	สัตว์น้ำ สวยงาม	สัตว์น้ำอื่น ๆ
คลองนกนา	๓๐	/	-	-	-	-	-
รวมทั้งหมด	๓๐	-	-	-	-	-	-

ที่มา : สำนักงานประมงอำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี ณ เดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

๒. สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI (ถ้าไม่มี ให้ใส่ว่า ไม่มี)

-ไม่มี-

ข้อมูลด้านสังคม

๑. ข้อมูลเกษตรกร/องค์กรเกษตรกร

๑.๑ เกษตรกร

๑) ครั้วเรือนและประชากร

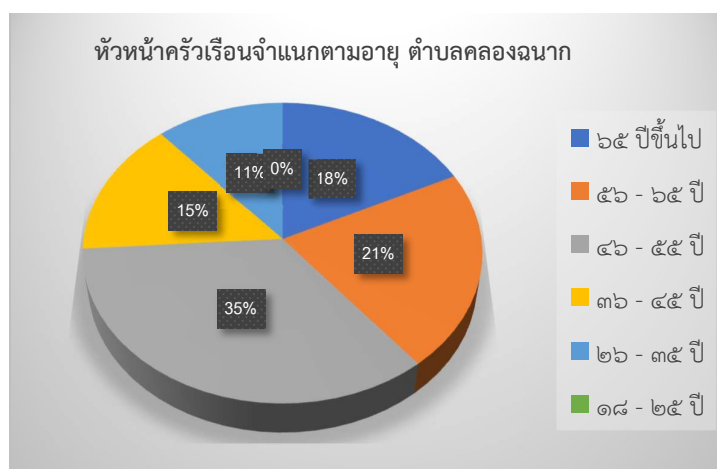
ตำบลคลองนกนา มีครัวเรือนเกษตรกร จำนวน ๙๓ ครัวเรือน โดยมีหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร อายุระหว่าง ๔๖ - ๕๕ ปี จำนวน ๓๙ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๙๔ รองลงมาอายุระหว่าง ๕๖ - ๖๕ ปี จำนวน ๒๐ ครัวเรือน คิดเป็น ร้อยละ ๒๑.๕๑ และอายุระหว่าง ๖๕ ปีขึ้นไป จำนวน ๑๕ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๑๒ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๕ แสดงหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ ตำบลคลองนก

ช่วงอายุ (ปี)	ครัวเรือน	ร้อยละ
๖๕ ปีขึ้นไป	๑๗	๑๒.๔๐
๕๖ - ๖๕ ปี	๒๘	๒๐.๔๗
๔๖ - ๕๕ ปี	๕๑	๓๗.๒๒
๓๖ - ๔๕ ปี	๒๗	๑๙.๗๐
๒๖ - ๓๕ ปี	๑๔	๑๐.๒๑
๑๘ - ๒๕ ปี	๐	๐
รวม	๑๓๗	๑๐๐

ที่มา : ฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๘

กราฟวงกลมแสดงหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ

ภาพที่ ๑๓ แสดงหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ ตำบลคลองนก

ที่มา : ฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๘

(๒) ลักษณะการประกอบอาชีพ

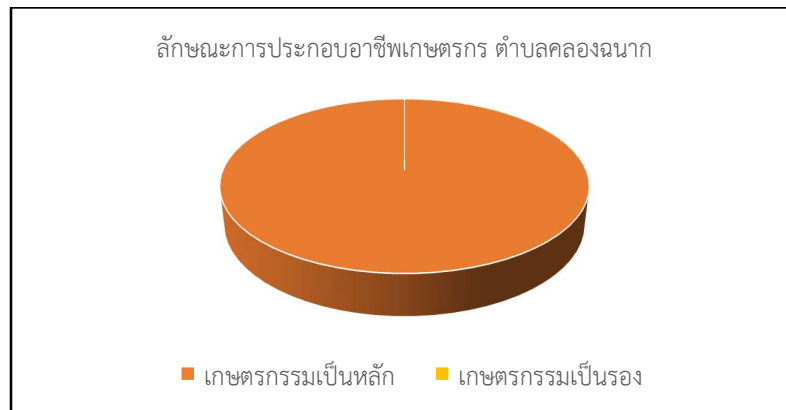
ภาคการเกษตรของตำบลคลองนก ยังไม่เติบโตเท่าที่ควร เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีลักษณะ น้ำท่วมขัง เป็นพื้นที่ราบลุ่ม อยู่ติดทะเล ราษฎรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพประมง ซึ่งเป็นอาชีพที่สืบทอดกันมา ช้านาน จะมีการทำสวนมะพร้าวบ้างเล็กน้อย ปัจจุบันมีการปลูกปาล์มน้ำมันเพิ่มมากขึ้น ส่วนการเกษตรอื่น ๆ ยังคงมีปัญหาด้านสภาพดินและปัญหาน้ำเค็มท่วมถึง เกษตรกรจำนวน ๑๓๗ ครัวเรือน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก จำนวน ๑๓๗ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

ตารางที่ ๑๖ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร ตำบลคลองนก

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครัวเรือน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	๑๓๗	๑๐๐
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	๐	๐

ที่มา : ฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๘

กราฟวงกลมแสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร

ภาพที่ ๑๔ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ ตำบลคลองฉนาก
ที่มา : ฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๘

(๓) ลักษณะการถือครองที่ดิน

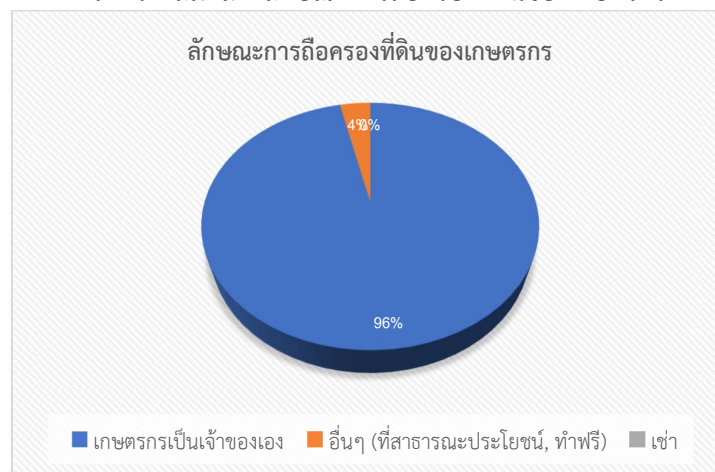
ลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกรตำบลคลองฉนาก อำเภอเมืองฯ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ส่วน
ใหญ่เกษตรกรเป็นเจ้าของเอง จำนวน ๑๓๗ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๙๖.๔๘ และ ที่สาธารณะประโยชน์, ทำ
ฟรี จำนวน ๕ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓.๕๒

ตารางที่ ๑๗ แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร ตำบลคลองฉนาก

ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน	ร้อยละ
เกษตรกรเป็นเจ้าของเอง	๑๓๗	๑๐๐.๐๐
อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี)	๐	๐
เช่า	๐	๐

ที่มา : ฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๘

กราฟวงกลมแสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร

ภาพที่ ๑๕ แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน ตำบลคลองฉนาก
ที่มา : ฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๘

(๔) ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของ)

เกษตรกรตำบลคลองฉนาก อำเภอเมืองฯ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ส่วนใหญ่การถือครองที่ดิน มีเอกสารสิทธิ์เป็นของตนเอง ประเภทโฉนด/น.ส. จำนวน ๑๓๗ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

ตารางที่ ๑๘ แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลคลองฉนาก

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครัวเรือน)				รวม
โฉนด/น.ส.ทุกประเภท	ส.ป.ก. ทุกประเภท	หนังสือรับรองของหน่วยงาน	ไม่มีเอกสารสิทธิ์	
๑๓๗	๐	๐	๐	๑๓๗

ที่มา : ฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๘

๑.๒ องค์กรและสถาบันเกษตรกร

๑) กลุ่มเกษตรกร/สถาบัน

ตำบลคลองฉนาก อำเภอเมืองฯ จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีกลุ่มส่งเสริมอาชีพ ๒ กลุ่ม มีสมาชิก ๕๕ ราย กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ๑ กลุ่ม สมาชิก ๑๒ ราย วิสาหกิจชุมชน ๑ แห่ง สมาชิก ๒๑ ราย และกลุ่มเกษตรกร ๒ กลุ่ม สมาชิก ๕๕ ราย

ตารางที่ ๑๙ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกรตำบลคลองฉนาก อำเภอเมืองฯ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ตำบล	กลุ่มส่งเสริมอาชีพ		กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร		กลุ่มยุวเกษตรกร		วิสาหกิจชุมชน		สหกรณ์		กลุ่มเกษตรกร	
	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)
คลองฉนาก	๒	๕๕	๑	๑๒	๑	๒๐	๒	๒๐	๐	๐	๒	๕๕
รวม	๒	๕๕	๑	๑๒	๑	๒๐	๒	๒๐	๐	๐	๒	๕๕

ที่มา : ข้อมูลสรุปผลการดำเนินการกลุ่มองค์กรเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ปี ๒๕๖๘ อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี

ตารางที่ ๒๐ แสดงจำนวนผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน OTOP จำแนกตามผลิตภัณฑ์

ประเภทผลิตภัณฑ์	จำนวน
อาหาร	๑๐
เครื่องดื่ม	-
ผ้า เครื่องแต่งกาย	-
ของใช้/ของตกแต่ง/ของที่ระลึก	๔
สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร	-
รวม	๑๔

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี พ.ศ.๒๕๖๘

ตารางที่ ๒๑ แสดงข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

ชื่อกลุ่ม	ที่อยู่		จำนวนสมาชิก
	หมู่ที่	ตำบล	
ดีวรา	๑	คลองฉนาก	๗
แปรรูปอาหารทะเลและพืชสมุนไพรตำบลคลองฉนาก	๓	คลองฉนาก	๑๓

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี พ.ศ.๒๕๖๘

ตารางที่ ๒๒ แสดงข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ

ชื่อกลุ่ม	ที่อยู่		จำนวนสมาชิก
	หมู่ที่	ตำบล	
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนวัดนาคีคมเขต	๔	คลองฉนาก	๑๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี พ.ศ.๒๕๖๘

ตารางที่ ๒๓ แสดงข้อมูลกลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์

ชื่อกลุ่ม	ที่อยู่		จำนวนสมาชิก
	หมู่ที่	ตำบล	
- ไม่มี -	-	-	-

ที่มา : สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสุราษฎร์ธานี พ.ศ.๒๕๖๘

๒) ศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย

ตำบลคลองฉนาก อำเภอเมืองฯ จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร มีศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เครือข่าย ๑ ศูนย์ ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ๑ ศูนย์ และศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน ๑ ศูนย์

ตารางที่ ๒๔ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร ตำบลคลองฉนาก อำเภอเมืองฯ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ตำบล	ศพก.	ศพก. เครือข่าย	ศจช.	ศตปช.	ศบกด.	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง			ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี ด้านการพัฒนาที่ดิน
						กษ.	ปศุสัตว์	ปฏีรูป	
คลองฉนาก	-	๑	-	-	๑	๑	๑	-	๑
รวม	-	๑	-	-	๑	๑	๑	-	๑

ที่มา : บัญชีศูนย์เครือข่ายของ ศพก.อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี, ๒๕๖๘.

(๑) อาสาสมัครเกษตร

ตำบลคลองฉนาก อำเภอเมืองฯ จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีอาสาสมัครเกษตร จำนวน ๑๕ คน โดยมีเกษตรกรหมู่บ้านจำนวน จำนวน ๗ ราย หมอดินอาสา ๕ ราย อาสาปศุสัตว์ ๑ ราย ครัวเรือนอาสา ๑ ราย ประมงอาสา ๑ ราย

ตารางที่ ๒๕ แสดงจำนวนอาสาสมัครเกษตร ตำบลคลองนก อำเภอมืองฯ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ตำบล	หน่วยงาน /อาสาสมัครเกษตร (ราย)								
	อาสาสมัคร รณหลวง	ครูบัญชี อาสา	ประมง อาสา	อาสา ปศุสัตว์	หมอดิน อาสา	เกษตร หมู่บ้าน	สหกรณ์	เศรษฐกิจ การเกษตร	อาสาสมัคร ปฏิบัติที่ดิน
คลองนก	-	๑	๑	๑	๕	๗	-	-	-
รวม	-	๑	๑	๑	๕	๗	-	-	-

ที่มา : ฐานข้อมูลอาสาสมัครหมู่บ้าน สำนักงานเกษตรอำเภอมืองสุราษฎร์ธานี, พ.ศ. ๒๕๖๘

(๒) ประชาชนชาวบ้าน

ตำบลคลองนก อำเภอมืองฯ จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีประชาชนชาวบ้านภายใต้โครงการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งการดำเนินการโครงการได้คัดเลือกประชาชนชาวบ้านเป็นผู้ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ตามวิถีของประชาชนแต่ละคน มีประชาชนชาวบ้านจำนวน ๑ คน

ตารางที่ ๒๖ แสดงข้อมูลประชาชนชาวบ้านตำบลคลองนก อำเภอมืองฯ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ตำบล	จำนวน (ราย)	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่
คลองนก	๑	๑.นายวีระชัย วิเศษแสง	๖๒/๒ ม.๕ ต.คลองนก อำเภอมืองฯ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
รวม	๑		

ที่มา : ฐานข้อมูลประชาชนชาวบ้าน สำนักงานเกษตรอำเภอมืองสุราษฎร์ธานี, พ.ศ. ๒๕๖๘

(๓) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ตำบลคลองนก จำนวน ๑ ศูนย์

ชื่อ : กลุ่มเลี้ยงปลากะพง

ชื่อเกษตรกรต้นแบบ : นายวีระชัย วิเศษแสง

บ้านเลขที่ ๖๒/๒ ม.๕ ต.คลองนก อ.มืองฯ จ.สุราษฎร์ธานี

สถานการณ์ของพื้นที่ : เป็นจุดเรียนรู้การเลี้ยงปลากะพงครบวงจร

แนวทางการพัฒนา : ส่งเสริมให้มีกิจกรรมการผลิต และเป็นจุดเรียนรู้ในการเลี้ยงปลากะพงครบ

วงจร

หลักสูตรเรียนรู้ : ๑. การบริหารจัดการในการเลี้ยงปลากะพงให้มีประสิทธิภาพ

๒. การเลี้ยงปลากะพง

หลักสูตรบังคับ

๑. การเลี้ยงปลากะพง

๒. การบริหารจัดการในการเลี้ยงปลากะพงให้มีประสิทธิภาพ

หลักสูตรเสริม

๑. เศรษฐกิจพอเพียง

๒. การจัดการบ่อดิน

๓. การจัดทำบัญชีครัวเรือน

ตารางที่ ๒๗ แสดงข้อมูลศูนย์หลักและศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

แบบสรุปข้อมูล					
ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลคลองฉนาก					
ชื่อศูนย์เครือข่าย	ประเภท/กิจกรรมหลัก	ที่ตั้งศูนย์		ชื่อ - นามสกุลประธานศูนย์	เบอร์โทรศัพท์ประธานศูนย์เครือข่าย
		หมู่	ตำบล		
กลุ่มเลี้ยงปลากะพง	ศูนย์เรียนรู้การเลี้ยงและแปรรูปสัตว์น้ำ	๕	คลองฉนาก	นายวิระชัย วิเศษแสง	๐๘๑-๙๕๘๒๑๒๖

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี พ.ศ.๒๕๖๘

(๔) กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่

ตำบลคลองฉนากไม่มีกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่

ตารางที่ ๒๘ แสดงข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่

- ไม่มี -

ที่	ตำบล	ชื่อกลุ่มแปลงใหญ่	ชนิดพืช	จำนวนสมาชิก (คน)	จำนวนพื้นที่ (ไร่)
-	-	-	-	-	-

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี พ.ศ.๒๕๖๘

บทที่ ๒

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของตำบลคลองฉนาก

๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของตำบลคลองฉนาก

สินค้าเกษตรที่สำคัญ ชนิดสินค้าปาล์มน้ำมัน

๑.๑ แหล่งน้ำหลัก

[] น้ำฝน [] ชลประทาน [] บ่อน้ำบาดาล [/] แหล่งน้ำธรรมชาติอื่น ๆ (ระบุ) แม่น้ำตาปี

๑.๒ พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

๑) เขตความเหมาะสม

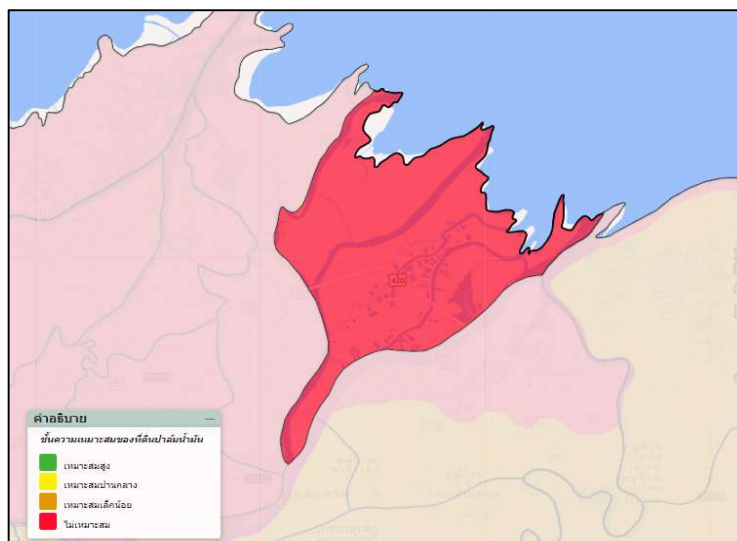
ตำบลคลองฉนาก มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกปาล์มน้ำมัน ทั้งหมด จำนวน ๓๓๙.๗๘ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๓๓๙.๗๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

ตารางที่ ๒๙ แสดงเขตความเหมาะสม(พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกปาล์มน้ำมัน ตำบลคลองฉนาก

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกปาล์มน้ำมัน (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
คลองฉนาก	๐	๐	๐	๓๓๙.๗๘	๓๓๙.๗๘

(ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘)

แผนที่แสดงเขตความเหมาะสมสำหรับการปลูกปาล์มน้ำมัน

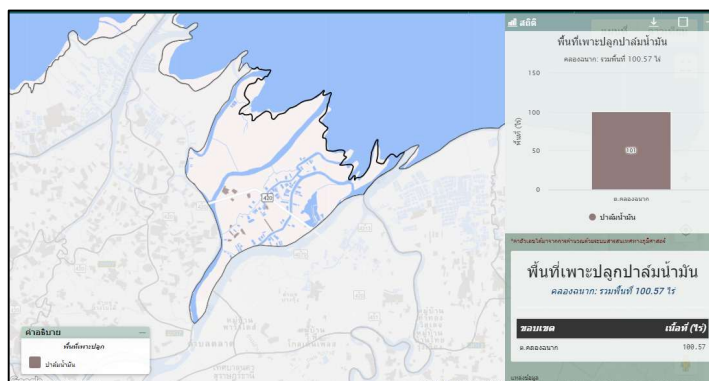
ภาพที่ ๖ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกปาล์มน้ำมัน ตำบลคลองฉนาก

(ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘)

(๒) พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน

ตำบลคลองฉนาก มีพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน จำนวน ๓๓๙.๗๘ ไร่

แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน

ภาพที่ ๗ แสดงพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน (พื้นที่ปลูกจริง) ตำบลคลองฉาก
(ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘)

(๓) พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันตามระดับชั้นความเหมาะสม

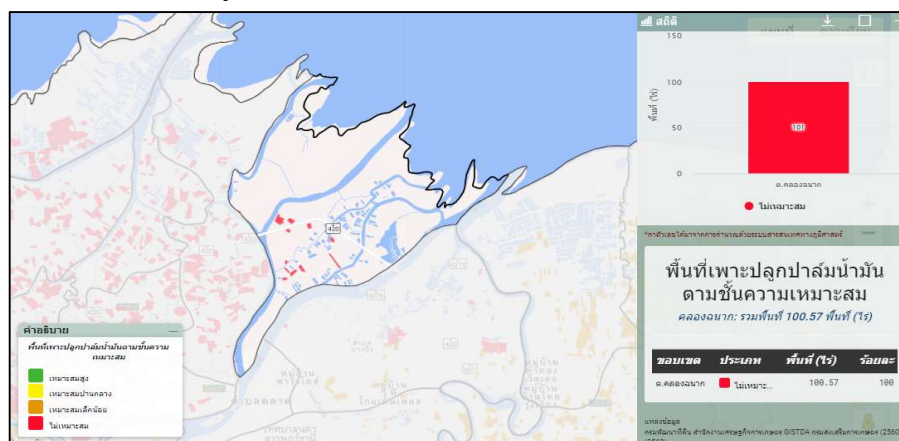
ตำบลคลองฉาก มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกปาล์มน้ำมัน ทั้งหมด จำนวน ๓๓๙.๗๘ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๓๓๙.๗๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ และพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐

ตารางที่ ๓๑ แสดงพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลคลองฉาก

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกปาล์มน้ำมัน (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
คลองฉาก	๐	๐	๐	๓๓๙.๗๘	๓๓๙.๗๘

(ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘)

แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน ตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลคลองฉาก

ภาพที่ ๘ แสดงพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน ตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลคลองฉาก
(ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๑.๓ สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต (เป็นเทคโนโลยีการผลิตที่ใช้ในอำเภอ)

(๑) การใช้พันธุ์ดี : การใช้พันธุ์ปาล์มน้ำมัน เป็นพันธุ์ลูกผสมทนเฮอร์รา

(๒) การเตรียมพื้นที่ปลูก

การเตรียมพื้นที่ปลูก

๑. การบุกเบิกพื้นที่และการปรับสภาพพื้นที่สำหรับการปลูกปาล์มน้ำมันเริ่มต้นจากการโค่นต้นไม้ขนาดใหญ่และเคลื่อนย้ายมากองรวมกัน จากนั้นปล่อยทิ้งไว้ให้แห้ง ระยะเวลาประมาณ ๑ เดือน แล้วจึงทำการเผาและไถพื้นที่และปรับสภาพพื้นที่

๒. การทำถนนและทางระบายน้ำ และการสร้างถนนในสวนปาล์มน้ำมัน มี ๒ แบบ คือ ถนนใหญ่ ถือเป็นเส้นทางการขนส่งผลผลิต มีความกว้างของถนน ประมาณ ๖ เมตร จะมีจำนวนที่สายที่ขึ้นอยู่กับขนาดของแปลง ลักษณะภูมิประเทศ และเงินทุน ส่วนอีกแบบหนึ่ง เรียกว่าถนนย่อยหรือถนนเข้าแปลง เป็นถนนที่เชื่อมกับถนนใหญ่ ควรมีขนาดความกว้าง ประมาณ ๔ เมตร ระยะห่างของถนนย่อยควรห่างกัน ประมาณ ๕๐๐ เมตร ในขณะที่ถนนใหญ่แต่ละเส้นควรอยู่ห่างกัน ประมาณ ๑ กิโลเมตร หากพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันมีสภาพเป็นพื้นที่ลุ่ม การทำร่องระบายน้ำก็นับว่าเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง

๓. การวางแผนในการปลูกปาล์มน้ำมัน หลังการเตรียมพื้นที่เสร็จเรียบร้อยแล้วจะต้องทำการวางแผนสำหรับการปลูกปาล์มน้ำมัน ซึ่งปกติการปลูกปาล์มน้ำมันนิยมปลูกเป็นลักษณะของสามเหลี่ยมด้านเท่า ระยะในการปลูกตั้งแต่ ๘ x ๘ เมตร ถึง ๑๐ x ๑๐ เมตร

๔. การปลูกพืชคลุมดิน ในขณะที่ต้นปาล์มน้ำมันมีขนาดเล็ก ระยะห่างระหว่างต้นขนาดพื้นที่เหลือมาก จึงมีปัญหาคือการแย่งแย่งของวัชพืช การปลูกพืชคลุมดินจึงนับว่ามีความจำเป็นเพราะนอกเหนือจากจะเป็นการป้องกันการขึ้นแข่งกันของวัชพืชแล้วยังสามารถรักษาความชุ่มชื้นของดินให้คงอยู่ได้ระยะเวลานาน และเป็นป้องกันการพังทลายของหน้าดินในกรณีที่พื้นที่เป็นที่ลาดชัน รวมไปถึงการเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ให้แก่ดินโดยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุและการตรึงไนโตรเจนจากอากาศ การปลูกพืชคลุมดิน ควรมีระยะห่างจากแถวปาล์มอย่างน้อย ๑.๕ เมตร และชนิดของพืชคลุมที่ใช้ เช่น Calogoponium Mucunoides, Pueraria Phaseoloides, Centrocema Pubescens โดยแนะนำให้ปลูกร่วมกันทั้ง ๓ ชนิด คือ การเตรียมพื้นที่สำหรับการปลูกควรเริ่มดำเนินการตั้งแต่เดือนธันวาคม และเริ่มต้นการปลูกปาล์มน้ำมันตั้งแต่เดือนพฤษภาคมจนถึงเดือนกรกฎาคม เพื่อให้จะให้เสร็จเรียบร้อยก่อนฤดูฝนในแต่ละปี (ภาควิชาพืชไร่นา คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ; กรมวิชาการเกษตร)

(๓) การปลูก :

ระบบการปลูกปาล์มน้ำมันที่นิยมปลูก คือ ปลูกแบบสามเหลี่ยมด้านเท่า ระยะ ๙ x ๙ x ๙ เมตร โดยปลูกปาล์มน้ำมันในช่วงฤดูฝน (ไม่ควรปลูกช่วงปลายฤดูฝนต่อเนื่องถึงฤดูแล้ง) หรือหลังจากปลูกต้นกล้าแล้วจะต้องมีฝนตกอีกอย่างน้อยประมาณ ๓ เดือนจึงจะเข้าฤดูแล้ง การปลูกปาล์มน้ำมันจะต้องใช้ต้นกล้าพันธุ์ที่มีอายุประมาณ ๘ ถึง ๑๔ เดือน จำนวน ๒๒ ถึง ๒๕ ต้นต่อไร่

ระยะปลูก

ตารางที่ ๒๐ แสดงระยะปลูกที่เหมาะสมสำหรับพันธุ์ลูกผสมที่ได้จากพ่อพันธุ์กลุ่มต่างๆ ดังนี้

พันธุ์ปาล์มน้ำมันลูกผสม	ปลูกแบบสามเหลี่ยมด้านเท่าระยะปลูก (เมตร)	จำนวนต้น/ไร่
Dell Dura x AVR0S	๙.๐๐	๒๒
Dell Dura x Ekona	๘.๗๕	๒๔
Dell Dura x Ghana	๘.๕๐	๒๕
Dell Dura x La Me' ๙.๐๐	๙.๐๐	๒๒

ที่มา: ภาควิชาพืชไร่นา คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์; กรมวิชาการเกษตร)

(๔) การดูแลรักษา

การอนุบาลต้นกล้า การอนุบาลต้นกล้า สามารถแยกเป็น ๒ ระยะสำคัญคือ

๑. ระยะ Prenursery

การเลี้ยงต้นอ่อนระยะแรกต้องทำอย่างระมัดระวัง ต้องมีการบังร่มเงาในระยะแรกหากเพาะต้นอ่อนในกะบะทราย ควรทำร่มเงาให้มีความสูงประมาณ ๒ เมตร โดยมุงไว้กับใบมะพร้าวหรือวัสดุที่พอหาได้ และต้องดูแลแมลงศัตรูและทำการคัดต้นที่ผิดปกติและเป็นโรคทิ้งไป ทำการป้องกันโรคและแมลงด้วยสารเคมี ในการเพาะเมล็ดนั้น การวางเมล็ดปลูกหากเป็นกะบะทราย จะต้องวางเมล็ดเป็นแถวเป็นแนวเพื่อความสะดวกในการดูแลรักษา และระยะระหว่างต้นและแถวมีความห่าง ประมาณ ๕ เซนติเมตร แต่หากปลูกในถุงพลาสติกขนาดเล็กก็ใช้จำนวน ๑ เมล็ดต่อ ๑ ถุง โดยวิธีการวางเมล็ดนั้นต้องวางให้ส่วนของยอดอ่อนชี้ตั้งตรงและส่วนของรากวางอยู่ข้างล่าง และไม่ควรฝังลึกมากนัก ประมาณให้ท่วมยอดต้นอ่อนหรือให้ยอดโผล่เหนือดินเล็กน้อย หากเพาะต้นอ่อนลงในกะบะทราย เมื่อมีอายุประมาณ ๑ เดือน หรือมีใบ จำนวน ๒ ใบ จะต้องย้ายต้นไปใส่ในถุงพลาสติกที่มีขนาดใหญ่ แต่หากเป็นการเพาะลงในถุงพลาสติกขนาดเล็ก อาจจะเลี้ยงต้นไว้ประมาณ ๒ ถึง ๔ เดือน แล้วจึงทำการย้ายลงถุงพลาสติกขนาดใหญ่

การให้ปุ๋ย ในระยะแรกของการเจริญเติบโต ต้นอ่อนอาจจะยังไม่จำเป็นต้องใส่ปุ๋ย เนื่องจากจะใช้อาหารสำรองภายในเมล็ด แต่เมื่ออาหารสำรองภายในเมล็ดหมด ก็จำเป็นต้องใส่ปุ๋ย โดยปุ๋ยที่ใช้จะเป็นปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๖-๔ โดยใส่ปุ๋ยทุกสัปดาห์ และหลังจากต้นกล้ามีอายุประมาณ ๑ เดือน ก็ใช้ปุ๋ยในอัตรา ๗ กรัมผสมน้ำ ๕ ลิตร แล้วทำการฉีดพ่นให้ต้นกล้า

การให้น้ำ ในระยะนี้มีความสำคัญมาก เนื่องจากต้นกล้าปาล์มยังมีขนาดเล็ก และยังต้องการความชื้นอย่างเพียงพอต่อการเจริญเติบโต หากขาดน้ำจะทำให้การเจริญเติบโตช้า มีรูปร่างผิดปกติ และอ่อนแอต่อการทำลายของโรค ปกติต้องให้น้ำต้องให้น้ำอย่างน้อยวันละ ๒ ครั้ง ในช่วงเวลาเช้าและเย็น

๒. ระยะ Main Nursery

การเลือกพื้นที่สำหรับการอนุบาลต้นกล้าในระยะนี้มีความสำคัญ โดยพื้นที่ที่เลือกจะต้องเป็นที่ราบสม่ำเสมอทั่วทั้งแปลง มีทางระบายน้ำเพื่อป้องกันน้ำท่วมขัง และควรเป็นพื้นที่ที่อยู่ใกล้กับเรือนเพาะชำ เพื่อความสะดวกในการขนย้ายกล้าลงปลูก

ทำการบรรจุดินลงในถุงดำ ขนาด ๑๕ x ๑๘ นิ้ว ที่ได้ทำการเจาะรูระบายน้ำไว้ด้านล่างและด้านข้างของถุง หลังจากนั้นทำการย้ายต้นกล้าลงปลูกในถุงที่เตรียมไว้ และวางถุงพลาสติกที่ปลูกต้นปาล์มเรียบร้อยแล้วไปวางไว้ในพื้นที่ดังกล่าว โดยวิธีการวางถุงให้วางเป็นรูปสามเหลี่ยม มีระยะห่างกัน ๙๐ x ๙๐ x ๙๐ เซนติเมตร และอาจจะเว้นทางเดินไว้สำหรับการรดน้ำหรือติดระบบน้ำ ขนาด ๑ ถึง ๑.๒ เมตรทุก ๆ ระยะ ๑๕ ถึง ๒๐ เมตรตามความกว้างของแปลง

การให้ปุ๋ย ปุ๋ยที่ใช้ให้ใช้ปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๖-๔ สลับกับปุ๋ยสูตร ๑๒-๑๒-๑๗-๒ ในอัตราดังแสดงในตารางข้างล่าง วิธีการให้ปุ๋ยให้ใช้วิธีการหว่านรอบๆ โคนต้น เพื่อไม่ให้ปุ๋ยถูกใบปาล์ม โดยทำการอนุบาลต้นกล้าจนกระทั่งต้นกล้ามีขนาดโตพอสมควร หรือมีอายุประมาณ ๑๒ ถึง ๑๔ เดือน จึงจะสามารถย้ายต้นกล้าลงปลูกในแปลงที่เตรียมไว้

ตารางที่ ๒๑ แสดงการใส่ปุ๋ยใน Main Nursery

อายุดต้นกล้า (เดือน)	ชนิดของปุ๋ย	อัตรา (กรัมต่อต้น)
๔	๑๕-๑๕-๖-๔	๑๐
๕	๑๒-๑๒-๑๗-๒	๑๐
๖	๑๕-๑๕-๖-๔	๑๕
๗	๑๒-๑๒-๑๗-๒	๑๕

๘	๑๕-๑๕-๖-๔	๒๐
๙	๑๒-๑๒-๑๗-๒	๒๐
๑๐	๑๕-๑๕-๖-๔	๒๕
๑๑	๑๒-๑๒-๑๗-๒	๓๐
๑๒	๑๕-๑๕-๖-๔	๓๕
๑๓	๑๒-๑๒-๑๗-๒	๓๕
๑๔	๑๕-๑๕-๖-๔	๓๕
๑๕	๑๒-๑๒-๑๗-๒	๓๕

ที่มา: กรมวิชาการเกษตร

การตัดแต่งทางใบ

การตัดแต่งทางใบปาล์มน้ำมัน มีวัตถุประสงค์เพื่อความสะดวกในการปฏิบัติงาน เช่น การกำจัดวัชพืช การให้ปุ๋ย การเก็บเกี่ยว เป็นต้น แต่ในทางทฤษฎีแล้วต้องการตัดทางใบออกให้เหลือน้อยที่สุดเพื่อช่วยในการปรุงอาหาร ปาล์มน้ำมันที่มีขนาดเล็กและยังไม่ให้ผลผลิต ควรตัดทางใบล่างสุดโดยรอบลำต้นออกก่อน เพื่อให้ง่ายต่อการกำจัดวัชพืชบริเวณรอบโคนต้น หลังจากนั้นจึงค่อยตัดทางใบในตำแหน่งเหนือขึ้นไป ส่วนปาล์มน้ำมันที่โตแล้ว นิยมตัดทางใบให้เหลือสำหรับรองรับทะลายปาล์มเพียง ๒ ทาง และเพื่อสะดวกในการเก็บเกี่ยวทางใบที่ถูกตัดเรียบร้อยแล้วควรวางเรียงให้กระจายไว้รอบโคนต้น หรือวางเรียงซ้อน ๒ ถึง ๓ ชั้น และวางเป็นแถวระหว่างแถวต้นปาล์ม จะเป็นการช่วยเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้เกิดขึ้น และสามารถรักษาความชุ่มชื้นของดินได้อีกทางหนึ่งด้วย

การตัดช่อดอกทิ้งในระยะแรก

ปาล์มน้ำมันจะเริ่มให้ผลผลิตเมื่อมีอายุประมาณ ๓ ปีหลังการปลูก มีคำแนะนำให้ทำการตัดช่อดอกที่เกิดขึ้นในระยะแรกทิ้งเพื่อให้การเจริญเติบโตของต้นมีความสมบูรณ์เต็มที่แทนที่จะต้องใช้อาหารส่วนหนึ่งไปเลี้ยงผล ซึ่งในระยะแรกต้นมักมีขนาดเล็กและไม่สมบูรณ์ เพอร์เซ็นต์ของน้ำมันระดับต่ำ ไม่คุ้มค่าทางเศรษฐกิจ บางครั้งการเกิดช่อดอกในระยะแรกจะให้ช่อดอกกระเทย คือ มีส่วนของดอกตัวผู้และตัวเมียอยู่ในช่อดอกเดียวกัน ซึ่งเป็นลักษณะที่ไม่ดี ควรจะทำการตัดทิ้ง การตัดช่อดอกทิ้ง มักจะเริ่มทำตั้งแต่ต้นปาล์มมีอายุเพียง ๑๔ เดือนหลังย้ายปลูกจนถึง ๒๖ เดือน หลังจากนั้นจึงปล่อยให้ช่อดอกเจริญเติบโตเป็นผลที่สมบูรณ์

การช่วยผสมเกสร

ปาล์มน้ำมันเป็นพืชที่มีช่อดอกตัวผู้และช่อดอกตัวเมียอยู่ในต้นเดียวกัน แต่แยกกันอยู่คนละช่อ เนื่องจากเกสรตัวผู้และเกสรตัวเมียในต้นมีช่วงการบานไม่พร้อมกัน ปาล์มน้ำมันจึงจัดเป็นพืชผสมข้าม การผสมเกสรระหว่างต้นเกิดขึ้นโดยลม หรือแมลงเป็นตัวนำ ในระยะแรกของการติดผลมีการสร้างช่อดอกน้อย ละอองเกสรจึงอาจมีไม่เพียงพอ ทำให้การติดผลค่อนข้างต่ำ รวมไปถึงสภาพอากาศ เช่น ในช่วงที่มีฝนตกชุก การผสมเกสรอาจต่ำกว่าปกติ ดังนั้นการช่วยผสมเกสรในระยะแรกจึงเป็นสิ่งจำเป็นในการเพิ่มผลผลิตปาล์มน้ำมันในบางพื้นที่

วิธีการทำโดยตัดช่อดอกตัวผู้ที่บานแล้วเคาะให้ละอองเกสรหลุดร่วงลงไปในถุงกระดาษ หากจะทำการเพิ่มจำนวนของละอองเกสรเพื่อช่วยการผสมในวันถัดมา จะต้องนำละอองเกสรมาผึ่งแดดให้แห้ง และนำมาผสมใน Desiccators หลังจากเก็บละอองเกสรมาแล้วจึงนำไปผสมกับผง Talcum ในอัตราส่วนละอองเกสรต่อผง Talcum ๑ ต่อ ๕ แล้วนำไปผสมกับช่อดอกตัวเมียที่พร้อมจะรับการผสม เนื่องจากวิธีการดังกล่าวนี้ต้องใช้แรงงานคนช่วย โดยเฉพาะในพื้นที่ขนาดใหญ่และจะทำให้สิ้นเปลืองแรงงาน จึงได้มีผู้นำด้วงชนิดหนึ่งมาจากแอฟริกาเรียกว่า ด้วงวงดอกปาล์มน้ำมัน (Elaeidobius Karuensis) โดยการนำมาปล่อยในสวนปาล์มเพื่อช่วยในการผสมเกสร ด้วงชนิดนี้จะขยายพันธุ์ได้อย่างรวดเร็วและไม่ทำอันตรายต่อต้นปาล์ม และพบว่าการผสมละอองเกสรได้รับผลสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ

การให้น้ำ

ในสภาพของพื้นที่ในอยู่ในช่วงฤดูแล้งที่ยาวนาน หรือสภาพพื้นที่ที่มีการขาดน้ำมากกว่า ๒๕๐ มิลลิเมตรต่อปี หากมีแหล่งน้ำเพียงพอก็ควรจะให้มีการให้น้ำเสริมในช่วงฤดูแล้ง ในปริมาณ ๑๕๐ ถึง ๒๐๐ ลิตรต่อต้นต่อวัน

การใส่ปุ๋ย

การใส่ปุ๋ยเคมีปาล์มน้ำมัน จะเป็นการใส่ปุ๋ยเดียวของปาล์มน้ำมันที่มีอายุ ๕ ปีขึ้นไป โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑. ระยะเวลา และการแบ่งใส่

ควรจะใส่ปุ๋ยเมื่อดินมีความชื้นเพียงพอ และหลีกเลี่ยงการใส่ปุ๋ยเมื่อมีสภาพอากาศแห้งแล้งจัดหรือมีฝนตกหนัก และในระยะปีแรกหลังจากปลูกควรใส่ปุ๋ย จำนวน ๔ ถึง ๕ ครั้ง และตั้งแต่ปีที่ ๒ เป็นต้นไป ควรใส่ปุ๋ยจำนวน ๓ ครั้งต่อปี ส่วนช่วงที่เหมาะสมในการใส่ปุ๋ยคือ ช่วงต้นฤดูฝน กลางฤดูฝน และปลายฤดูฝน ตั้งแต่ปีที่ ๕ ขึ้นไป อาจจะพิจารณาใส่ปุ๋ยเพียงปีละ ๒ ครั้ง หากสภาพแวดล้อมเหมาะสมสำหรับการใส่ปุ๋ย (ตามอัตราที่แนะนำ) ก็ควรจะแบ่งใส่ จำนวน ๓ ครั้งต่อปี และแนะนำให้ใช้สัดส่วน ๕๐ ต่อ ๒๕ ต่อ ๒๕ เปอร์เซนต์ สำหรับการใส่ปุ๋ยในช่วงต้นฤดูฝน กลางฤดูฝน และปลายฤดูฝน และเมื่อแบ่งใส่ จำนวน ๒ ครั้งต่อปี ให้ใช้สัดส่วน ๖๐ ต่อ ๔๐ เปอร์เซนต์ ในช่วงระยะต้นฤดูฝนและก่อนปลายฤดูฝนตามลำดับ

๑. ช่วงต้นฤดูฝน คือ ประมาณเดือนพฤษภาคมถึงเดือนมิถุนายน
๒. ช่วงกลางฤดูฝน คือ ประมาณเดือนกรกฎาคมถึงเดือนกันยายน
๓. ช่วงปลายฤดูฝน คือ ประมาณเดือนตุลาคมถึงเดือนพฤศจิกายน

๒. วิธีการใส่ปุ๋ย

ปีที่ ๑ ใส่ปุ๋ยเมื่อมีการย้ายกล้าปลูก (กล้าปาล์มมีอายุ ๑๐ ถึง ๑๒ เดือน) ให้ใส่ร็อกฟอสเฟตเพื่อรองกันหลุม

ประมาณ ๒๕๐ กรัมต่อหลุม เนื่องจากปุ๋ยนี้จะตกค้างเป็นประโยชน์ได้ระยะเวลา ๒ ถึง ๓ ปี จึงไม่จำเป็นต้องใส่ปุ๋ยทุกปี และหลังจากปลูกแล้วทุก ๓ เดือน ก็ให้ใส่ปุ๋ยสูตร ๒๐-๑๑-๑๑+๑.๒ MgO ต้นละ ๒๐๐ ถึง ๓๐๐ กรัม และใส่อีกครั้งเมื่อปลูกและมีอายุได้ ๖ เดือนในอัตราเดิม และใส่อีกครั้งเมื่ออายุ ๙ เดือนในอัตราเดิม

ปีที่ ๒ ใส่ปุ๋ยเมื่ออายุได้ ๑๘ เดือนใส่ปุ๋ยสูตร ๑๔-๙-๒๐+๒ MgO ในอัตราต้นละ ๔๐๐ ถึง ๕๐๐ กรัม เมื่ออายุได้ ๒๔ เดือนเต็ม ใช้ปุ๋ยสูตรเดิม คือ ๑๔-๙-๒๐+๒ MgO ในอัตราต้นละ ๐.๕ กิโลกรัม ร่วมกับปุ๋ยโปแตสเซียมคลอไรด์ (สูตร ๐-๐-๖๐) ในอัตราต้นละ ๐.๕ กิโลกรัม

ปีที่ ๓ ใส่ปุ๋ยเมื่ออายุปาล์มได้ ๓๐ เดือน ใช้ปุ๋ยสูตร ๑๔-๙-๒๐+๒ MgO ในอัตราต้นละ ๘๐๐ กรัม และเมื่อปาล์มอายุได้ ๓๖ เดือน ใช้ปุ๋ยสูตร ๑๔-๑๔-๒๑ ในอัตราต้นละ ๑ กิโลกรัม

ปีที่ ๔ ใส่ปุ๋ยเมื่ออายุปาล์มได้ ๔๒ เดือน ใช้ปุ๋ยสูตร ๑๔-๙-๒๐+๒ MgO ในอัตราต้นละ ๑.๕ กิโลกรัม ร่วมกับปุ๋ยร็อกฟอสเฟตอีกในอัตราต้นละ ๑ กิโลกรัม (สูตร ๐-๓-๐) และปุ๋ยโปแตสเซียมคลอไรด์ (สูตร ๐-๐-๖๐) อัตราต้นละ ๑.๕ กิโลกรัม

ปีที่ ๕ ใส่ปุ๋ยปีละ ๒ ครั้ง ครั้งแรกใช้ปุ๋ยสูตร ๑๔-๙-๒๐+๒ MgO ในอัตราต้นละ ๒ กิโลกรัม ใส่ ร่วมกับปุ๋ยโปแตสเซียมคลอไรด์ (สูตร ๐-๐-๖๐) ในอัตราต้นละ ๑.๕ กิโลกรัม ครั้งที่ ๒ ใช้ปุ๋ยสูตร ๑๔-๑๔-๒๑ อัตราต้นละ ๒ กิโลกรัม

ปีที่ ๖ ใส่ปุ๋ยปีละ ๒ ครั้ง โดยใช้ปุ๋ยสูตรเดิม คือครั้งแรกใส่ปุ๋ยสูตร ๑๔-๙-๒๐+๒ MgO ในอัตราต้นละ ๒ กิโลกรัม ร่วมกับปุ๋ยโปแตสเซียมคลอไรด์ (สูตร ๐-๐-๖๐) ในอัตราต้นละ ๑.๕ กิโลกรัม ครั้งที่ ๒ ใช้ปุ๋ยสูตร ๑๔-๑๔-๒๑ อัตราต้นละ ๒ กิโลกรัม

ปีที่ ๗ ใส่ปุ๋ยปีละ ๒ ครั้ง ครั้งแรกใช้ปุ๋ยสูตร ๑๔-๙-๒๐+๒ MgO ในอัตราต้นละ ๒ กิโลกรัม ใส่ ร่วมกับ ปุ๋ยโปแตสเซียมคลอไรด์ (สูตร ๐-๐-๖๐) ในอัตราต้นละ ๑.๕ กิโลกรัม และครั้งที่ ๒ ใช้ปุ๋ยสูตร ๑๔-๑๔-๒๑ ใน อัตราต้นละ ๒.๕ กิโลกรัม

ปีที่ ๘ ใส่ปุ๋ยปีละ ๒ ครั้ง ครั้งแรกใช้ปุ๋ยสูตร ๑๔-๙-๒๐+๒ MgO ในอัตราต้นละ ๒.๕ กิโลกรัม ร่วมกับ ปุ๋ยโปแตสเซียมคลอไรด์ (สูตร ๐-๐-๖๐) ในอัตราต้นละ ๒ กิโลกรัมและปุ๋ยร็อกฟอสเฟตอัตราต้นละ ๒ กิโลกรัมครั้งที่ ๒ ใช้ปุ๋ยสูตร ๑๔-๑๔-๒๑ ในอัตราต้นละ ๒.๕ กิโลกรัม

ปีที่ ๙ การใส่ปุ๋ยตั้งแต่ปีที่ ๙ เป็นต้นไป ต้องใช้ปุ๋ยร็อกฟอสเฟต เพราะปุ๋ยร็อกฟอสเฟตใส่ ๓ ปี ต่อครั้ง ไม่ต้องใส่ทุกปี ส่วนปุ๋ยสูตรอื่นๆ ยังคงใส่เหมือนเดิมทุกปี ดังนี้

๑. ปุ๋ยสูตร ๒๐-๑๑-๑๑+๑.๒ MgO เป็นปุ๋ยหลักที่ใส่ให้กับปาล์มที่ปลูกในปีแรก
๒. ปุ๋ยสูตร ๑๔-๙-๒๐+๒ MgO เป็นสูตรปุ๋ยที่ใช้ใส่ต้นปาล์มทุกปี
๓. ปุ๋ยสูตร ๐-๐-๖๐ หรือ ปุ๋ยโปแตสเซียมคลอไรด์ โดยใช้ร่วมกับปุ๋ยสูตร ๑๔-๙-๒๐+๒ MgO ปุ๋ยทั้ง ๒ สูตรนี้ ใส่ให้ต้นปาล์มครั้งแรกของทุกปี
๔. ปุ๋ยสูตร ๑๔-๑๔-๒๑ (หรือปุ๋ยสูตรตัวท้ายอื่นๆ ที่ใกล้เคียงกัน) เป็นปุ๋ยที่ใส่ให้ต้นปาล์มทุกปีๆ ละ ๑ ครั้ง (ใส่ปุ๋ยครั้งที่ ๒)
๕. ปุ๋ยร็อกฟอสเฟตใส่ทุกๆ ๒ ปี หรือทุกๆ ๓ ปี ก็ได้ ประมาณ ๒ กิโลกรัมต่อต้น

การใส่ปุ๋ยปาล์มน้ำมันที่ให้ผลผลิตแล้ว ควรแบ่งใส่ ๒ ครั้ง ครั้งแรกใช้ปุ๋ยสูตร ๑๔-๙-๒๐+๒ MgO ผสม กับปุ๋ยโปแตสเซียมคลอไรด์ (สูตร ๐-๐-๖๐) หรือบางปีอาจจะใส่ร่วมกับปุ๋ยร็อกฟอสเฟตด้วยเมื่อมีความจำเป็นเมื่อ ผสมปุ๋ยทั้ง ๓ สูตรนี้เข้าด้วยกันแล้ว จะต้องรีบใส่ให้ต้นปาล์มน้ำมันทันที ในสวนปาล์มน้ำมันส่วนใหญ่ ค่าใช้จ่ายเป็นค่าซื้อ ปุ๋ยจะเป็นค่าใช้จ่ายที่มากที่สุด และในบางครั้งก็อาจจะได้รับผลตอบแทนไม่คุ้มค่า หรือเกิดการสูญเสียเปล่า ดังนั้นในสวน ปาล์มน้ำมันขนาดใหญ่ จึงควรตระหนักเกี่ยวกับการเพิ่มผลผลิต การใช้ปุ๋ยให้มีประสิทธิภาพ โดยอาจจะพิจารณาจากผล การวิเคราะห์ดินใบปาล์มน้ำมัน อัตราปุ๋ยและชนิดปุ๋ย ทั้งนี้เพื่อจะลดการสูญเสีย เนื่องจากขาดความเอาใจใส่ในการใส่ปุ๋ย ให้มากที่สุด อย่างไรก็ตามความผิดพลาดต่างๆ ที่มักพบโดยทั่วไป คือ

- ใส่ปุ๋ยผิดวิธี การใส่ปุ๋ยในลักษณะเป็นบริเวณแคบๆ หรือกองไว้เป็นจุดๆ แทนที่จะหว่านให้ทั่ว บริเวณนั้น อาจจะเป็นอันตรายกับรากและทำให้เกิดการสูญเสียเนื่องจากการชะล้างและไหลบ่าได้
- เวลาในการใส่ปุ๋ยไม่เหมาะสม การใส่ปุ๋ยในขณะที่ดินมีความแห้งหรือเปียก
- กินไป จะส่งผลต่อการสูญเสียไนโตรเจนมากที่สุด
- ปริมาณใส่ไม่เพียงพอ โดยเฉพาะในปาล์มเล็ก
- ความไม่สมดุลระหว่างธาตุอาหารที่ใส่
- ใส่ไม่ถูกต้อง (ใช้อุปกรณ์หรือเครื่องมือไม่เหมาะสม)

(๔) การเก็บเกี่ยว

การเก็บเกี่ยวผลปาล์มน้ำมันสตรวมถึงการรวมผลปาล์มส่งโรงงาน มีขั้นตอนโดยทั่วไปดังนี้

๑. ลำดับแรกจะต้องแต่งช่องทางลำเลียงแถวปาล์มน้ำมันในแต่ละแปลงให้เรียบร้อยและมีความ สะดวกกับการลำเลียง และตรวจสอบทะลายปาล์มที่ตัดแล้วให้เรียบร้อยเพื่อรอรวบรวมต่อไป

๒. คัดเลือกทะลายปาล์มน้ำมันสุกโดยยึดมาตรฐานจากการสังเกตสีของผลปาล์มน้ำมัน ซึ่งจะ เปลี่ยนเป็นสีส้มและจำนวนผลที่สุกจะร่วงหล่นลงบนดินประมาณ ๑๐ ถึง ๑๒ ผล ผลดังกล่าวให้ถือเป็นผลปาล์มสุก ที่สามารถใช้ได้

๓. หากปรากฏว่าทะเลสาบปลาสดที่จะตัดมีขนาดใหญ่ ที่ติดแน่นกับลำต้นมากไม่สะดวกกับการใช้เสียมแทงเพราะจะทำให้ผลร่วงมาก ก็ใช้มีดขोหรือมีด้ามยาวธรรมดา ตัดและขั้วทะเลสาบกันเสียก่อน แล้วจึงใช้เสียมแทงทะเลสาบกันเสียก่อน แล้วจึงใช้เสียมแทงทะเลสาบปลาสดก็จะหลุดออกคอด้านปลาสดได้ง่ายขึ้น

๔. ให้ตัดแต่งขั้วทะเลสาบปลาสดที่ตัดออกมาแล้วให้สั้นที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อสะดวกในการขนส่งหรือเมื่อถึงโรงงาน ทางโรงงานก็สามารถบรรจุปลาสดลงในถังตันลูกปลาสดได้สะดวก

๕. รวบรวมผลปลาสดทั้งที่เป็นทะเลสาบย่อยและลูกร่วงนำมารวมไว้เป็นกองในพื้นที่ว่างบริเวณโคนต้นและเก็บผลปลาสดที่ร่วงใส่ตะกร้าหรือเข่งเตรียมไว้ ในกรณีต้นปลาสดมีอายุน้อย ทางไปปลาสดอาจเก็บยาก

๖. สำหรับทางไปปลาสดที่กองไว้หลังจากตัดแล้วอย่าให้กีดขวางทางเดิน หรือวางปิดกั้นทางระบายน้ำเพราะอาจจะทำให้เกิดน้ำท่วมขัง หรือทางระบายน้ำที่ขังตามทางเดิน

๗. รวบรวมผลปลาสดน้ำมันทั้งทะเลสาบสดและผลปลาสดร่วงไปยังศูนย์รวมผลปลาสดในกองที่เป็นกองย่อย เช่น ในการกระเบาะบรรจุทุกที่ลากด้วยแทรกเตอร์หรือรถไถ

๘. การเก็บเกี่ยวผลปลาสด เจ้าของสวนปลาสดน้ำมันจะต้องสนับสนุนให้ผู้เก็บเกี่ยวร่วมทำงานกันเป็นทีมในทีมก็แยกให้เข้าคู่กัน ๒ คน โดยคนหนึ่งทำหน้าที่ตัดหรือแทงผลปลาสดและอีกคนหนึ่งก็เก็บรวบรวมผลปลาสด

๙. การเก็บรวบรวมผลปลาสด การเก็บพยายามลดจำนวนครั้งในการถ่ายเทเป็นกองย่อย ๆ เมื่อผลปลาสดชอกช้ำมีบาดแผล จะทำให้ปริมาณของกรดไขมันอิสระจะมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น การส่งปลาสดออกจากสวนปลาสดเองก็ควรมีการตรวจสอบโดยการลงทะเบียนผลปลาสด และการบรรจุควรจะมีตาข่ายคลุมเพื่อไม่ให้ผลปลาสดร่วงระหว่างทางขณะขนส่ง

ข้อควรปฏิบัติในการเก็บเกี่ยวทะเลสาบปลาสดน้ำมัน

ข้อควรปฏิบัติในการเก็บเกี่ยว มีดังนี้

๑. ตัดทะเลสาบปลาสดน้ำมันอยู่ในระยะสุกพอดี คือทะเลสาบปลาสดเริ่มมีผลร่วง แต่ไม่ควรตัดทะเลสาบปลาสดที่ยังดิบอยู่ เพราะในผลปลาสดดิบยังมีสภาพเป็นน้ำและมีแป้งอยู่ ยังไม่แปรสภาพเป็นน้ำมัน ส่วนทะเลสาบที่สุกเกินไปจะมีกรดไขมันอิสระสูง และผลปลาสดอาจมีสารบางชนิดอยู่ อาจเป็นอันตรายกับผู้บริโภคได้

๒. รอบของการเก็บเกี่ยว จะอยู่ในช่วงที่ผลปลาสดน้ำมันออกชุก ควรจะอยู่ในช่วง ๗ ถึง ๑๐ วัน

๓. ผลปลาสดที่เป็นลูกร่วงที่อยู่บริเวณโคนปลาสดน้ำมัน และที่ค้างในกาบต้นควรเก็บออกมาให้หมด

๔. ก้านทะเลสาบของปลาสดน้ำมันควรตัดให้สั้นและต้องให้ติดกับทะเลสาบ

๕. พยายามให้ทะเลสาบปลาสดน้ำมันชอกช้ำน้อยที่สุด

ข้อควรคำนึง

๑. ผลปลาสดน้ำมันที่ตัดแล้ว ควรจะดำเนินการจัดส่งให้ถึงโรงงานภายใน ๒๔ ชั่วโมง

๒. ทะเลสาบปลาสดที่จัดว่าได้มาตรฐาน คือ ผลปลาสดชั้นนอกสุดของทะเลสาบลุดร่วงจากทะเลสาบ

๓. ผลปลาสดหากมีจำนวนเต็มทะเลสาบ แสดงให้เห็นได้ชัดว่าได้รับการดูแลรักษาอย่างดี

๔. ไม่ควรให้มีทะเลสาบปลาสดน้ำมันที่มีอาการชอกช้ำและเสียหายอย่างรุนแรง

๕. ไม่ควรให้มีทะเลสาบปลาสดน้ำมันที่เป็นโรคใด ๆ หรือเน่าเสีย

๖. ไม่ควรให้มีทะเลสาบที่สัตว์กินหรือทำความเสียหายแก่ผลปลาสด

๗. ไม่ควรให้มีสิ่งสกปรกเจือปน เช่น ดิน หิน หวาย ไม้กาบหุ้มทะเลสาบ เป็นต้น

๘. ไม่ควรให้มีทะเลสาบปลาสดน้ำมันเปล่า ๆ เจือปนด้วย

๙. ความยาวของก้านทะเลสาบควรไว้ ควรให้มีความยาวประมาณ ๒ นิ้ว

มาตรฐานในการเก็บเกี่ยวปลาสดน้ำมัน

มาตรฐานในการเก็บเกี่ยว มีดังนี้

๑. จะต้องไม่ตัดผลปาล์มดิบไปขายเพราะจะขายได้ในราคาไม่เต็มที่
๒. จะต้องไม่ปล่อยให้ผลปาล์มน้ำมันสุกอยู่บนต้นนานเกินไป
๓. จะต้องเก็บผลปาล์มที่ร่วงลงบนพื้นให้หมด
๔. จะต้องไม่ทำให้ผลปาล์มน้ำมันที่เก็บเกี่ยวแล้วมีบาดแผล
๕. จะต้องคัดเลือกทะลายปาล์มน้ำมันที่สมบูรณ์ ส่วนทะลายที่มีจำนวนน้อยให้ทิ้งทะลายไปเลย
๖. การตัดขั้วทะลายปาล์มน้ำมันจะต้องตัดให้มีขนาดสั้นที่สุดเท่าที่จะทำได้
๗. จะต้องทำความสะอาดผลปาล์มน้ำมันที่เปื้อนดิน อย่าให้มีเศษหินดินปนไปด้วย
๘. เมื่อตัดผลปาล์มน้ำมันแล้ว จะต้องรีบส่งผลปาล์มไปยังโรงงาน ภายใน ๒๔ ชั่วโมง

ตารางที่ ๒๒ แสดงการกำหนดคุณภาพของผลปาล์มสดทั้งทะลายที่มีคุณภาพดี

ความสด	เป็นผลปาล์มสดที่ตัดส่งถึงโรงงานภายใน ๒๔ ชั่วโมง
ความสุก	ทะลายปาล์มน้ำมันที่สุกได้มาตรฐาน คือ ลูกปาล์มชั้นนอกสุดของทะลาย ที่ร่วงหลุดจากทะลายประมาณ ๑๐ ถึง ๓๐ ผล เมื่อส่งถึงโรงงาน
ความสมบูรณ์	ลูกปาล์มน้ำมันมีจำนวนเต็มทะลาย และเห็นได้ชัดว่าได้รับการบำรุงรักษาอย่างดี
ความบอบช้ำ	ไม่มีทะลายที่มีความบอบช้ำ และเสียหายอย่างรุนแรง
ทะลายเป็นโรค	ไม่มีทะลายเป็นโรคใด ๆ หรือเน่าเสีย
ทะลายสัตว์กิน	ไม่มีทะลายที่มีรอยของสัตว์กินหรือทำความเสียหายแก่ลูกปาล์ม
ความสกปรก	ไม่มีสิ่งสกปรกใด ๆ เจือปน เช่น หิน ดิน ทราย ไม้ กาบหุ้มทะลาย ฯลฯ
ทะลายเปล่า	ไม่มีทะลายเปล่าเจือปน
ก้านทะลาย	ความยาวของก้านทะลาย ยาวไม่เกิน ๒ นิ้ว

ที่มา : พิธีไร์เศรษฐกิจ. ภาควิชาพืชไร่ฯ คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ; กรมวิชาการเกษตร)

๑.๔ ปฏิทินการเพาะปลูก เกษตรกรในตำบลคลองฉนาก มีการปลูกปาล์มน้ำมัน ดังนี้

ตารางที่ ๒๓ แสดงปฏิทินการผลิตปาล์มน้ำมัน ปี ๒๕๖๗ ตำบลคลองฉนาก อำเภอเมืองฯ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ปาล์มน้ำมัน				▽	△							

สัญลักษณ์

↔ ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

↔ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี, พ.ศ. ๒๕๖๘.)

๑.๕ ต้นทุนการผลิต

ตารางที่ ๓๒ แสดงต้นทุนการผลิตปาล์มน้ำมัน ปี ๒๕๖๗ ตำบลคลองฉนาก อำเภอเมืองฯ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ต้นทุน/ไร่		รายรับ/ไร่	
รายการ	เงิน	รายการ	เงิน
๑. ค่าต้นพันธุ์	๑,๙๘๐	ผลผลิต ๓,๕๐๐ กก/ไร่	๑๒,๐๙๐
๒. ค่าปุ๋ย	๑,๑๑๐	ราคาในท้องถิ่น ๕.๑๐ บาท/กก	
๓. ค่าแรงงาน		มูลค่า ๑๗,๘๕๐ บาท/ไร่	
- ค่าปลูก	๓๓๐		
- ตัดทางใบ	๒๒๐		
- ตัดทะลาย	๑,๓๐๐		
- ค่าตัดหญ้า	๕๑๐		
- ค่าใส่ปุ๋ย	๒๐๐		
๔. ค่าสารเคมี	-		
๕. ค่าน้ำมัน	๑๑๐		
รวม	๕,๗๖๐	รวม ๑๗,๘๕๐ บาท	

หมายเหตุ : รายได้ - ต้นทุน = กำไร

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี, พ.ศ. ๒๕๖๘)

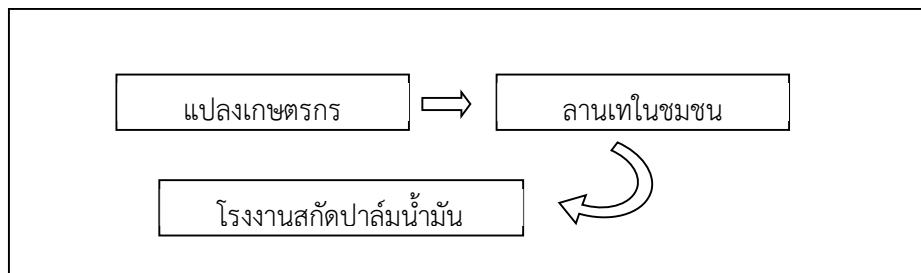
๑.๖ สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

(๑) วิธีการตลาด

วิธีการตลาดปาล์มน้ำมันมีความซับซ้อนน้อย หลังจากเก็บเกี่ยวผลปาล์มสดแล้ว เกษตรกรต้องนำส่งโรงงานสกัดเพื่อแปรรูปเป็นน้ำมัน โดยมีทางเลือกเพียง ๒ ช่องทางเท่านั้นในการขายผลผลิต คือ

๑) การขายผ่านลานเท ซึ่งเป็นช่องทางหลัก คิดเป็นร้อยละ ๗๓ ของปริมาณผลผลิตที่ขายทั้งหมด ปัจจัยที่ทำให้เกษตรกรนิยมขายให้ลานเทคือความสะดวกในการขนส่ง โดยเฉพาะเกษตรกรรายเล็กที่ไม่มีรถของตนเอง

๒) ขายตรงให้โรงงานสกัด ซึ่งมีปริมาณปาล์มสดร้อยละ ๒๗ ที่ขายผ่านช่องทางนี้ ปัจจัยที่ทำให้เกษตรกรต้องการขายตรง เนื่องจากโรงสกัดมักรับซื้อในราคาที่สูงกว่าลานเท ประมาณ ๕ - ๑๐ สตางค์ต่อกิโลกรัม และปัญหาความไม่มั่นใจในความเที่ยงตรงของตาชั่งลานเทที่เกษตรกรไม่สามารถตรวจสอบเองได้ ทำให้เกษตรกรรายใหญ่นิยมขายตรงให้โรงสกัดปาล์มน้ำมัน

ภาพที่ ๑๐ แสดงวิธีการตลาดปาล์มน้ำมัน ตำบลคลองฉนาก อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี, พ.ศ.๒๕๖๘)

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป เนื่องจากในพื้นที่ตำบลคลองนกนา ไม่มีมีลานปาล์มน้ำมัน เกษตรกรจึงนำผลผลิตไปจำหน่ายในพื้นที่ใกล้เคียง

ตารางที่ ๓๓ แสดงแหล่งรับซื้อปาล์มน้ำมัน ปี ๒๕๖๘ ตำบลคลองนกนา อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่	ชื่อโรงงาน/แหล่งรับซื้อของปาล์มน้ำมัน	ที่ตั้ง (หมู่ที่ ตำบล)	ปริมาณการรับซื้อ (ตัน/วัน)
๑	ลานปาล์มคลองน้อย	๗๗ ม.๙ ต.คลองน้อย	๖๐
๒	ลานปาล์มดวงใจ	๑๐๗/๒ ม.๔ ต.คลองน้อย	๖๐
๓	ลานปาล์มลุงแสง	๓๕/๑ ม.๘ ต.คลองน้อย	๖๐
๔	ลานเทร็ดนวนิช	๕๐/๕ ม.๑ ต.คลองน้อย	๖๐
รวม			๓๖๐

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี , พ.ศ.๒๕๖๘)

๑.๗ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่

๑) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

ตำบลคลองนกนา มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบการผลิต คือ

นายวีระชัย วิเศษแสง

องค์ความรู้ทักษะความชำนาญ

เกษตรกรมีความรู้ ความชำนาญ องค์ความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

๑. เทคนิคในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตปาล์มน้ำมัน
๒. การบริหารจัดการพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ
๓. การลดต้นทุนการผลิต
๔. การเก็บเกี่ยวปาล์มน้ำมันคุณภาพ

๒. การวิเคราะห์ Supply chain

ตารางที่ ๓๕ แสดงการวิเคราะห์ Supply chain ของสินค้าปาล์มน้ำมัน ตำบลคลองนกนา อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี

	ต้นทาง	กลางทาง	ปลายทาง
ผลิตภัณฑ์	สถานการณ์ปัจจุบัน - พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันกระจายตัวในตำบล - ส่วนใหญ่อยู่ใกล้เขตชุมชนและแหล่งน้ำธรรมชาติ - การจัดการสวนยังเป็นแบบดั้งเดิม พังพาน้ำฝน	- ผลปาล์มสดจำหน่ายผ่านลานเทและพ่อค้าคนกลาง - โรงงานสกัดตั้งอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงอำเภอเมือง	- จำหน่ายน้ำมันปาล์มดิบเข้าสู่อุตสาหกรรมอาหารและพลังงาน - เกษตรกรไม่เข้าถึงข้อมูลตลาดปลายทางโดยตรง

มิติคน	ปัญหา Pain point	- พื้นที่บางส่วนมีปัญหา น้ำท่วมขังในฤดูฝน - ประสิทธิภาพการใช้พื้นที่และทรัพยากรต่ำ - ขาดข้อมูลพื้นที่เชิงระบบ	- การขนส่งล่าช้าในช่วงผลผลิตออกมาก - ต้นทุนโลจิสติกส์สูง - การวางแผนเส้นทางขนส่งไม่เป็นระบบ	- ราคาผลปาล์มผันผวน - ขาดอำนาจต่อรองด้านราคา
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	- ระบบ GIS Mapping แสดงพื้นที่ปลูกและพื้นที่เสี่ยงน้ำท่วม - Smart Sensor วัดความชื้นดินและระดับน้ำ - แอปบริหารจัดการสวนปาล์ม (Farm Management App)	- ระบบบริหารโลจิสติกส์ (Logistics Management System) - GPS Tracking รถขนส่ง - แอปจองคิวส่งผลปาล์มเข้าโรงงาน	- แพลตฟอร์มข้อมูลราคาปาล์มน้ำมันแบบ Real-time - ระบบ Traceability แสดงแหล่งที่มาของผลผลิต
	สถานการณ์ปัจจุบัน	- เกษตรกรรายย่อยเป็นส่วนใหญ่ - อายุเฉลี่ยค่อนข้างสูง - การใช้เทคโนโลยียังจำกัด	- พ่อค้าคนกลางและแรงงานขนส่งเป็นกลไกหลัก	- โรงงานและผู้ประกอบการเป็นผู้กำหนดมาตรฐาน
	ปัญหา Pain point	- ขาดความรู้ด้านการจัดการสวนสมัยใหม่ - แรงงานภาคเกษตรลดลง	- ขาดทักษะด้านดิจิทัล - การทำงานไม่เป็นระบบข้อมูล	- การสื่อสารข้อมูลคุณภาพย้อนกลับถึงเกษตรกรไม่ครบถ้วน
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	- Digital Extension ให้คำปรึกษาผ่านแอป - e-Learning ด้านการจัดการสวนปาล์ม น้ำมัน - แอปแจ้งเตือนกิจกรรมในสวน	- ระบบบันทึกข้อมูลรับซื้อผลปาล์ม - แอปจัดการแรงงานและการขนส่ง	- Dashboard รายงานคุณภาพผลผลิต - ระบบ Feedback ระหว่างโรงงาน-เกษตรกร

มิติสินค้า	สถานการณ์ปัจจุบัน	- คุณภาพผลปาล์มแตกต่างกันตามช่วงเก็บเกี่ยว	- คุณภาพผลปาล์มลดลงระหว่างขนส่ง	- สินค้าแปรรูปต้องได้มาตรฐานอุตสาหกรรม
	ปัญหา Pain point	- เก็บเกี่ยวไม่ตรงช่วงอายุทะเลาะที่เหมาะสม - คุณภาพผลปาล์มไม่สม่ำเสมอ	- สูญเสียคุณภาพและน้ำหนัก - ใช้เวลาขนส่งนาน	- ความต้องการสินค้ามาตรฐานสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	- แอปประเมินอายุทะเลาะปาล์ม - Image Recognition ตรวจสอบคุณภาพผลผลิต	- ติดตามเวลาและสภาพการขนส่ง - ระบบ QC ดิจิทัลก่อนเข้าโรงงาน	- ระบบ Traceability ตั้งแต่สวนถึงโรงงาน Data Analytics วิเคราะห์ความต้องการตลาด

บทที่ ๓

บทสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่

๑. แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) ของโครงการการจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสานในสวนปาล์ม
น้ำมันอย่างยั่งยืน ตำบลคลองฉาก อำเภอสราษฏร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ตารางที่ ๓๖ แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) โครงการส่งเสริมการผลิตปาล์มน้ำมันคุณภาพ
โดยการจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน (Integrated Pest Management : IPM) ตำบลคลองฉาก
อำเภอสราษฏร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการส่งเสริมการผลิตปาล์มน้ำมันคุณภาพ โดยการจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน (Integrated Pest Management : IPM) ตำบลคลองฉาก อำเภอสราษฏร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี
๒. ชื่อแผนงาน	ระบุว่าโครงการอยู่ภายใต้แผนงานใด
๓. แนวทางการพัฒนา	แผนงานพัฒนาภาคการเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรอย่างยั่งยืน
๔. หลักการและเหตุผล	ตำบลคลองฉากเป็นพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันที่มีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจการเกษตรของอำเภอสราษฏร์ธานี อย่างไรก็ตาม เกษตรกรในพื้นที่ยังประสบปัญหาการระบาดของศัตรูพืช เช่น หนอนปลอก หนู และแมลงศัตรูปาล์ม ส่งผลให้ผลผลิตและคุณภาพปาล์มน้ำมันลดลง อีกทั้งการพึ่งพาการใช้สารเคมีเป็นหลักทำให้ต้นทุนการผลิตสูงและเกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของเกษตรกร การส่งเสริมการผลิตปาล์มน้ำมันคุณภาพโดยเน้นการจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน (IPM) ซึ่งผสมผสานการใช้วิธีเขตกรรม ชีววิธี และการใช้สารเคมีอย่างเหมาะสม จะช่วยลดต้นทุน เพิ่มคุณภาพผลผลิต และสร้างความยั่งยืนให้กับระบบการผลิตปาล์มน้ำมันในพื้นที่
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะของเกษตรกรด้านการจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน เพื่อส่งเสริมการผลิตปาล์มน้ำมันที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน เพื่อลดการใช้สารเคมีและต้นทุนการผลิตในสวนปาล์มน้ำมัน เพื่อสร้างระบบการผลิตปาล์มน้ำมันอย่างยั่งยืนในพื้นที่
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	เกษตรกรเข้าร่วมโครงการไม่น้อยกว่า ๓๐ ราย พื้นที่สวนปาล์มน้ำมันที่นำระบบ IPM ไปใช้ไม่น้อยกว่า ๑๐๐ ไร่ ปริมาณการใช้สารเคมีลดลงไม่น้อยกว่า ๒๐% เกษตรกรอย่างน้อย ๘๐% สามารถนำความรู้ไปใช้ได้จริง
๗. พื้นที่เป้าหมาย	พื้นที่สวนปาล์มน้ำมันในตำบลคลองฉาก อำเภอสราษฏร์ธานี

๘. กิจกรรมหลัก	สำรวจและวิเคราะห์สถานการณ์ศัตรูพืชในสวนปาล์มน้ำมัน จัดอบรมถ่ายทอดความรู้ด้านการผลิตปาล์มน้ำมันคุณภาพและ IPM ส่งเสริมการใช้ชีวภัณฑ์และศัตรูธรรมชาติ จัดทำแปลงสาธิตการจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน
๙. หน่วยงานดำเนินการ	หน่วยงานหลัก: สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง: สำนักงานเกษตรจังหวัดสุราษฎร์ธานี องค์การบริหารส่วนตำบลคลองฉนาก, กลุ่มเกษตรกรสวนปาล์มน้ำมัน, หน่วยงานด้านวิชาการเกษตร
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	ระยะเวลา ๓ ปีงบประมาณ (ตุลาคม ๖๙ – กันยายน ๗๒)
๑๑. งบประมาณ	๓๐๐,๐๐๐ บาท แหล่งงบประมาณ: งบประมาณจังหวัด / งบประมาณการเกษตร / งบสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๑๒. ผลผลิต (Output)	เกษตรกรได้รับการอบรมและถ่ายทอดความรู้ด้าน IPM แปลงสาธิตการผลิตปาล์มน้ำมันคุณภาพ เอกสาร/แนวทางการจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสานในพื้นที่
๑๓. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	เกษตรกรสามารถผลิตปาล์มน้ำมันที่มีคุณภาพและปลอดภัยมากขึ้น ต้นทุนการผลิตลดลง ผลผลิตมีคุณภาพสม่ำเสมอ ระบบการผลิตปาล์มน้ำมันในพื้นที่มีความยั่งยืน เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาจังหวัด

หมายเหตุ : ถ้ามีมากกว่า ๑ โครงการ สามารถเพิ่มตารางได้

๒. สรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่

ตารางที่ ๓๗ แสดงสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่

โครงการ (Project)	ปัจจัยขาเข้า (Input)	กิจกรรม/กระบวนการ (Activities)	ผลการดำเนินงานกิจกรรม			แหล่ง งบประมาณ	ปีที่ ดำเนินการ
			ผลผลิต (Output) (เห็นผลทันทีหรือภายใน ๑ ปี)	ผลลัพธ์ (Outcome) (เห็นผลภายใน ๒ ปี)	ผลกระทบ (Impact) (เห็นผลภายใน ๓ - ๕ ปี)		
โครงการพัฒนาห่วงโซ่อุปทานปาล์มน้ำมันด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อเพิ่มมูลค่าและรายได้เกษตรกร ตำบลคลองฉนาก อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี	เพื่อพัฒนาระบบห่วงโซ่อุปทานปาล์มน้ำมันให้มีประสิทธิภาพตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ	จัดอบรมเกษตรกรด้าน Smart Farm และการใช้แอปพลิเคชันเกษตร จัดตั้งศูนย์รวบรวมและคัดแยกมะพร้าวต้นแบบ พัฒนาระบบฐานข้อมูลแปลงเกษตรและระบบ Traceability (QR Code) สนับสนุนอุปกรณ์ IoT สำหรับตรวจวัดสภาพแวดล้อมในสวน เชื่อมโยงตลาดออนไลน์ และระบบโลจิสติกส์ ติดตามและประเมินผลโครงการ	เกษตรกรได้รับการอบรมและพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีการเกษตร/มีเครือข่ายตลาดปาล์มน้ำมันออนไลน์ในพื้นที่	มีระบบฐานข้อมูลเกษตรกรและระบบตรวจสอบย้อนกลับสินค้า	เกิดศูนย์คัดแยกและรวบรวมปาล์มน้ำมันต้นแบบ ๑ แห่ง	๓๐๐,๐๐๐ บาท	ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๙ - กันยายน ๒๕๗๒

บรรณานุกรม

- สำนักงานประมงอำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี. (๒๕๖๘.)
 สำนักงานปศุสัตว์อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี. (๒๕๖๘.)
 สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี. (๒๕๖๘.) ระบบฐานข้อมูลเกษตรกร ประจำปี ๒๕๖๘.
 สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี. (๒๕๖๘.) รายงานภาวะการณ์ผลผลิตพืช ประจำปี ๒๕๖๘.
 สำนักงานทะเบียนและบัตรอำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี. (๒๕๖๘.)
 แผนพัฒนาการเกษตรประจำตำบลคลองฉนาก ประจำปี ๒๕๖๘-๒๕๗๐
 แผนพัฒนาอำเภอ ๕ ปี. (พ.ศ. ๒๕๖๕ – ๒๕๗๐) ฉบับทบทวน พ.ศ.๒๕๖๘. อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี.
 จังหวัดสุราษฎร์ธานี.
 แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกพืช : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘.